

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Montrealis • 1972. IX. 27 • Nr. 2014

7722 George Street, La Salle 690, Quebec, Canada • Tel. (514) 366-6220

MONTREALIO AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS CHORAS.

Atitraukti Sovietų karo pajėgas iš Lietuvos

Pavergtųjų Europos Tautų Seimo posedyje V. Sidzikauskas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas kalbėjo tema, "Paskutiniai įvykiai okupuotoje Lietuvoje".

Prelegentas priminė, kad nuo pirmos dienos (1940. VI. 15), kuomet sovietai okupavo Lietuvą, prasidėjo pasyvusis ir aktyvus lietuvių pasipriešinimas okupantai. 1944-1952 m. atkakliose kovose su Raudonąja Armija ir sovietų saugumo ginkluotomis pajėgomis žuvo per 50,000 Lietuvos partizanų.

Ypatingai lietuvių protesto ženklai - Romas Kalanta, V. Stonis ir K. Andriuškevičius - demonstracijos Vilniuje ir Kaune, su daugybe areštų.

Visi reikalavo laisvės - sau, religijai, Lietuvai.

Išklausęs prelegento pranešimo PET Seimas nutarė:

1. Raginti Antrojo Pasaulinio Karo alijantus, Vakarų valstybes, kad verstų Sovietų Sąjungą gerbti Lietuvos Valstybės, vienos iš pirmųjų karo aukų, suverenumą ir nepriklausomybę bei reikalauti, kad Sovietų Sąjunga atitrauktų savo ginkluotąsias pajėgas

ir administracinį aparatą iš šios valstybės teritorijos.

2. Apeliuoti į Jungtinių Tautų Generalinę Asamblėją, kad ji pavestų šios Pasaulio Organizacijos organams ištirti Sovietų Sąjungos nusikaltimus prieš JT Chartos ir Visuotinės Deklaracijos dėl Žmogaus Teisių nuostatus. (E)

• PARYŽIUJE lapkričio mėn. įvyksta Lietuvos gintaro gaminių paroda, kuriai eksponatai paimti iš Lietuvoje esančių gintaro muziejų.

MAIŠTAS DNEPRODZERŽINSKE

Kaip visada sovietai stengiasi nuslėpti nepatogius vidaus įvykius. Todėl tik labai pavėluotai iš slapto leidinio "Kronikos" patirta apie tikrą maištą Dneprodzeržinske, kur kaip tik buvo gimęs dabartinis Kremlius viešpats Brežnevas. O atsitiko taip. Birželio 25 d. milicija areštavo kelis girtus piliečius ir uždarė juos patalpoje, kur buvo saugomi greit išliepsnojanti skysčiai. Vienas iš girtųjų sumanė užsirūkyti. Įvyko sprogimas. Kol milicija psėjo duris atidaryti, vienas jau buvo negyvas, o kiti du sunkiai apdeginti. Žmonės apie šį įvykį patyrė ir pradėjo rinktis prie milicijos būstinės. Prasidėjo milicijos puolimai. Maištas išsiplėtė visame mieste. Kelių tūkstančių minia puolė vietos kompartijos namus. Ir milicijos ir partijos namai buvo apgadinti, vidus pagrindiniai sunaikinti. Kai maištas nesiliovė,

tai buvo iškviesti kariuomenės daliniai. Kariuomenė šaudė tiesiog į minią. Maištas buvo numalšintas, minia išsiskirstė, tik liko gatvėse nelaimingų maištinųjų lavonai.

• KOREJOS KARO daliniai, kaip buvo psėjama, nebus atšaukti. Prezidento Niksono pageidavimu jie ten pasiliks iki ateinančių metų. Bet savo ruožtu Amerikos kariuomenė taip pat paliekama Pietų Korėjoje iki 1973 metų.

• LIETUVOJE kraštotyra rūpinamasi, ji renkama, netrūksta tos srities entuziastų. Tai matyti ir iš Ambr. Jonyno straipsnio "Tiesoje". Kraštotyrininkų darbais papildomi muziejai bei archyvai. Per vieną metų trylikoje Lietuvos rajonų vietiniams muziejams buvo perduota daugiau kaip 3000 eksponatų.

(E)

Montrealio "Tauro" jaunių krepšinio komanda su treneriais.

KANADOS LIETUVIŲ DIENA

VISUS LIETUVIUS SUJUNGIA VIENINGAM DARBUI - SAVO TAUTOS LABUI

JAUNUOLIAI ČIA IR TEN

Laikraštyje "Sovietskaja Rossiija" eilinis darbininkas išspausdino laišką:

- Girdžiu kartais mūsų jaunuolius, kurie mėgsta laikyti ilgus plaukus, pravaržiuojant "hypiais". Aš piktinuos tokiu kai kieno elgesiu. Mūsų jaunimą, vis tiek ar jis turi trumpus, ar ilgus plaukus, vadinti "hypiais" nedera.

Į šį laišką tuojau atsiliepė komsomolo organizacijos veikėjas Janajevs, kuris sutiko, kad sovietinį jaunimą jokių būdu negalima "hypiais" vadinti. Ir toliau spaudoje pasipylė pasipiktinimo balsai. Negalima, girdi sovietinį jaunimą lyginti su buržuaziniu.

—●—

Žiauriu šoviništinu užsispyrimu visokeriopai peikiami vakarų jaunuoliai, kurie esą, sudaro tam tikrą visuomenės sluoksnį, o jau sovietiniai nekirpti jaunikliai, tai tik taip sau nevykę svetimų madų sekėjai.

Nepasigailėta pačių sunkiausių kaltinimų vakarų jaunimui. Jie, sakoma, apleidžia savo šeimas, nieko neveikia, nesimoko, miestų aikštėse rengia savo nešvarias stovyklas.

Ir sovietų rašėivos tuojau surado šio reiškinių paaiškinimą. Jų manymu jaunimas tuo būdu reiškia protestą prieš buržuazinę santvarką. Galutinėje išvadoje "hypiai", tai "buržuazinės visuomenės liga".

—●—

Betgi visi mato, kad sovietuose yra tikri "hypiai" juos visi sutinka kiek viename žingsnyje. Ir sovietiniai laikraščiai yra priversti pripažinti, jog "mes matome gatvėse ilgaplaukius, nesiprausiusius, netvarkingai apsirengusius vyrukus ir mergaites, kurie, matot, pamėgdžioja vakarų madas. Panašūs polinkiai skatina moralinį palaidumą, atplėšia jaunimą nuo visuomeninio/suprask, bolševikinio/darbo. Jie nepaiso Karolio Markso teigimo, kad švarti žmogaus išvaizda padeda maloniems santykiams su kitais žmonėmis plėstis. Tad sovietinis ra-

2 psi.

KODĖL LIETUVA ESTIJOS

Vyt. Jakelaitis "Kultūros Baruose" patiekė statistinius duomenis, kurie pavaizduoja dabartinės Lietuvos padėtį-kultūros atžvilgiu palyginus su vidutiniais Sovietų Sąjungos bei Latvijos, Estijos rodikliais. Statistiniai duomenys liečia padėtį 1971 m. sausio 1 d. ir įtaką parodo:

TEATRU, KONCERTŲ SRITY Lietuva, lankomumo atžvilgiu, atsilieka. Iš viso Sovietų Sąjungoje veikia 538 teatrai, iš jų 40 operos ir baleto. Okup. Lietuvoje teatrų 1971 m. sausio 1 d. buvo 11, Latvijoje ir Estijoje po 9. Estija pirmauja, nes 100 gyventojų teatruose teko žiūrovų apsilankymų-945, Latvijoje kiek mažiau-887 ir Lietuvoje-tik 402. Estija pirmavo ir žiūrovų vietų skaičiumi-1000 gyventojų jos teatruose žiūrovų vietų teko 4,4, Latvijoje-2,6 ir Lietuvoje-vos 1,5. Lietuva atsilieka ir Sovietų Sąjungoje buvusio teatro lankomumo atžvilgiu-joje vidurkis buvo 440 vienam tūkstančiui gyventojų.

Lietuvos reikalai geresni, pažvelgs į žiūrovų skaičius vakariniuose spektakliuose. Taigi ope-

šėjas kviečia visus prisidėti prie jaunimo geresnio auklėjimo.

—●—

Susipažinus su panašiais sovietinės spaudos pasisakymais "hypių" ir aplamai, jaunimo klausimais, tenka padaryti visai paprastą išvadą, jog šiais laikais jaunimas visur panašus. Nors sovietiniai veikėjai savo jaunimui nuolaidūs, o labai kieti vakarų jaunimui, bet ir vienai ir kiti gyvena panašiomis nuotakomis. Jeigu sovietų spaudos žmonės sako, kad "hypių" tikslas reikšti protestą prieš esamą santvarką, tai ir sovietiniai jaunuoliai irgi tuo būdu protestuoja ir tai dažnai parodo dalyvaudami įvairiose demonstracijose prieš Kremlį. Ne tie vienai nekirpti plaukai parodo jaunimo nuotakas.

Taip, mes gerai žinome,

ATSILIEKA NUO LATVIJOS AR

ros-baleto teatro Vilniuje salė vidutiniškai būdavo pripildyta 74,1 proc., Kauno muzikinio teatro - 66 proc., dramos teatrų-74,3 proc. Tačiau Latvijoje dramos teatrai lankomi geriau (84 proc.). Vis dėlto, J. Miltinio vadovaujamo Panevėžio dramos teatro salė jau nuo seniau pripildoma 98,5 proc. Pagal duomenis, 1971 metais visuose Lietuvos teatruose pabuvojo 1,38 mil. žiūrovų.

Vilniuje pagausėjo Valst. filharmonijos simfoniniai koncertai 1971 m. jie turėjo 34,2 tūkst. žiūrovų. Tais metais tų koncertų (visoje Lietuvoje buvo 3105. Vis dėlto, Lietuvoje trūksta koncertų salių, todėl ir šiuo atveju Lietuva atsilieka nuo savo kaimynų. Lietuvoje iš 1000 gyventojų į koncertus ateina per metus tik 250 žmonių, bet Latvijoje-560, o Estijoje-460, o Rusų Federacijos Respublikoje-net 720.

V. Jakelaitis toliau nusiškundžia, kad vadinamų klubinių įstaigų srity (kultūros namai, rateliai) Lietuva ir vėl atsilieka nuo Latvijos ir Estijos. Lietuvoje 1971 m. sausio 1 d. buvo 1462 visų žinybų kultūros namai bei klubai (miestuose-116).

BIBLIOTEKOS, SKAITYTOJAI, KNYGOS, anot

kad sovietuose yra priimta viską, kas pasirodo jų gyvenimo neigiamo, būtinai nuslėpti. Ir iš sovietinės spaudos sunku suvokti kaip toli sovietinis jaunimas nužengė, pamėgdžiodamas "hypius". Bet, kad sovietai turi daug problemų jaunimo klausimais, yra aišku. Nes pasitaiko sovietinius laikraščius rasti tiesioginių nurodymų, kad sovietinis jaunimas esąs "užnuodytas hypių" nuotakomis. Ir visada kalti esą vakarai, jų muzika, dainos, menas ir pats gyvenimo stilius. Vis dar kalbama apie geležinę uždangą, bet, kaip matome, ši uždanga nėra jau tokia aklina. Ji darosi vis labiau ir labiau skylėta. Kremliaus propaganda neturi tokio veiksmingumo, kaip sakysim, atsitiktinai nugirsta "hypių" melodija.

IR ANTIKVARAI ATSILIEKA

Vilniuj ir Kaune veikia du vieninteliai Lietuvoje antikvariatai. Abu dirba sunkiose sąlygose ir toli atsilieka nuo antikvariatų Latvijoje ar Estijoje. Tokios įstaigos Vilniuje vedėjas Eugenijus Dambrauskas "Lit. ir Mene" aiškina, kad dažni svečiai antikvariate, tai mokslininkai, menininkai ir šiaip literatūros mėgėjai. Užsuka pasidairyti ir turistai.

Esą, greičiausia išperka, populiariausia literatūra, tai - klasikų rinktiniai raštai, meno leidiniai. Žmonės labai domisi Lietuvos istorija, kraštotyra, etnografija. Mėgstamos nuotykių knygos, vadinami "detektyvai".

ILGA PLAUKIAI, NETVARKINGI

Jaunimas tebekelia komunistų rūpestį. Vis svarstoma, kaip tą jaunimą išauklėti komunistinėje dvasioje ir pripažįstama, kad tai nelengva. Danutė Šarkanienė "Tiesoje" kreipė dėmesį į Vilniaus jaunuolius, mados besivaikantčius. Ji pasakojo apie du jaunuolius Vilniaus Lenino prospekte: "du jaunuoliai purvinais džinsais, palaidais marškiniais, nesiprausę pasuka į Liudo Giros gatvę. Kaip ir vakar, užvakar... Žinau, eina jie į "Žuvėdrą", kur ištisą dieną knapsos priekavos puodelio, knapsos ir tylės... "Kitoje vietoje autorė pripažino: "Nenorėčiau apibendrinti: ir ilgaplaukių, netvarkingų tarpe yra gerų, protingų..."

Nepriklausoma Lietuva

*Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyalte au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!*

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$7.50, visur kitur - \$8.00. Rėmėjo prenumerata - \$12.00. Adreso pakeitimas 25 \$. Atskiras numeris 25 \$. Administratorius F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomoni. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

REDAKTORIUS J. PETRĖNAS

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

JUOZAS STANKAITIS,
Vytauto klube veikiančio
biznio vyr. vedėjas. Jis yra
nuoširdus NL rėmėjas.

● **PEDAGOGINIAME LI-
TUANISTIKOS INSTITU-
TE** Čikagoje korespon-
denciniu būdu studijuoti
Kanados jaunimo po vasa-
ros atostogų vien per pas-
kutines dvi savaites užsi-
registravo 4 naujos stu-
dentės, būtent: Dalia Pa-
jarskaitė, Dana Lukavi-
čiūtė, Kristina Gerdimai-
tė, visos iš Hamiltono ir

Rūta Čepaitytė iš Toronto.
Labai didelė dalis jauni-
mo P. L. Institute studi-
juoja iš Hamiltono, būtent
10. Viso iš Kanados studi-
juoja 19. Institute studi-
juoti galima pradėti kiek-
vienu metu. Reikia tik pa-
duoti pareiškimą KLB
švietimo komisijai adresu:
236 Dovercourt Rd.
Toronto 3, Ont.

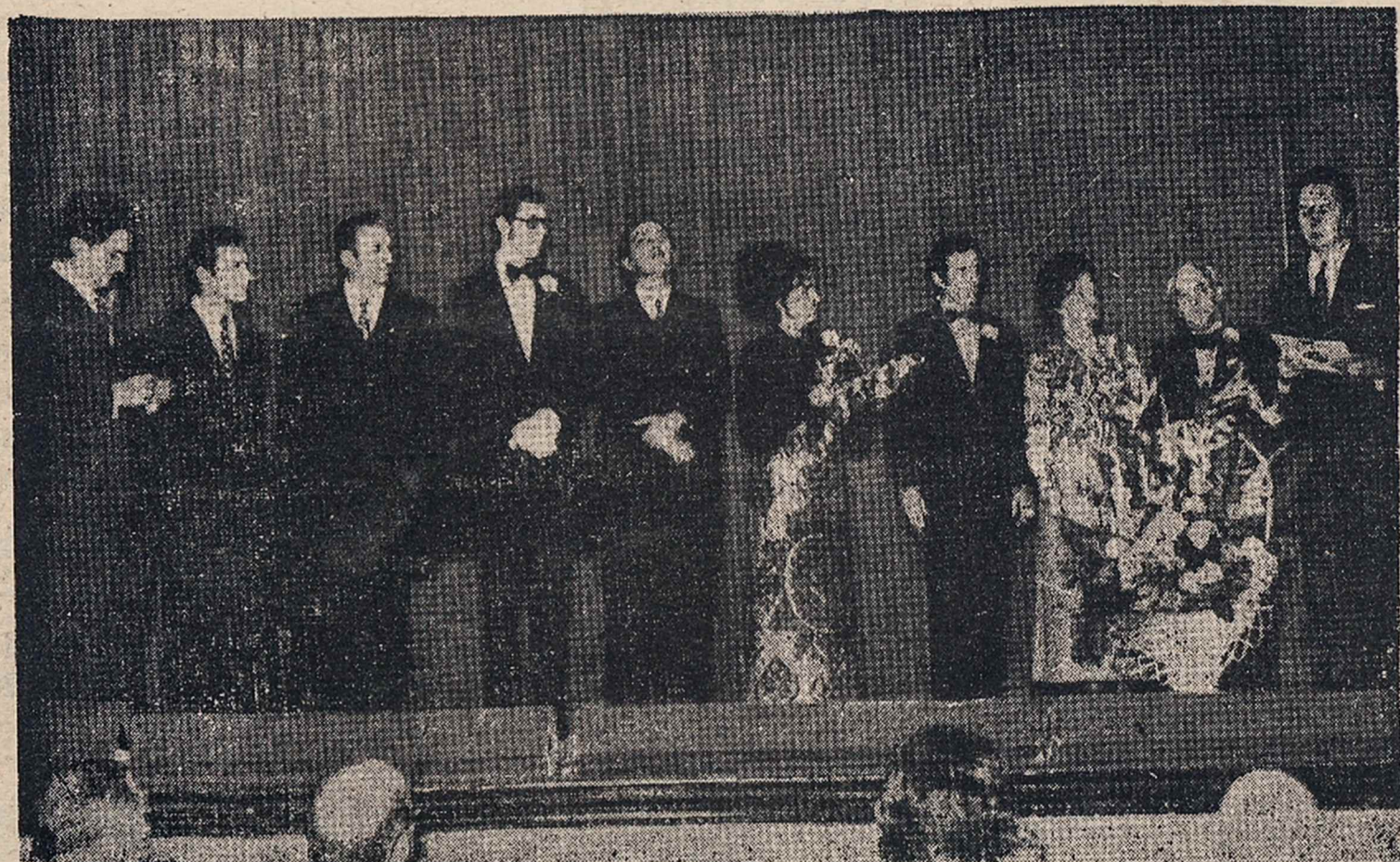
Už mokslą sumoka švie-
timo komisija. Smulkesnės
informacijos su paskati-
nimu studijuoti yra
įteiktos dar pavasary visų
lituanistinių mokyklų abi-
turientams.

L. Tambošauskas
Šviet. Kom. Pirmininkas

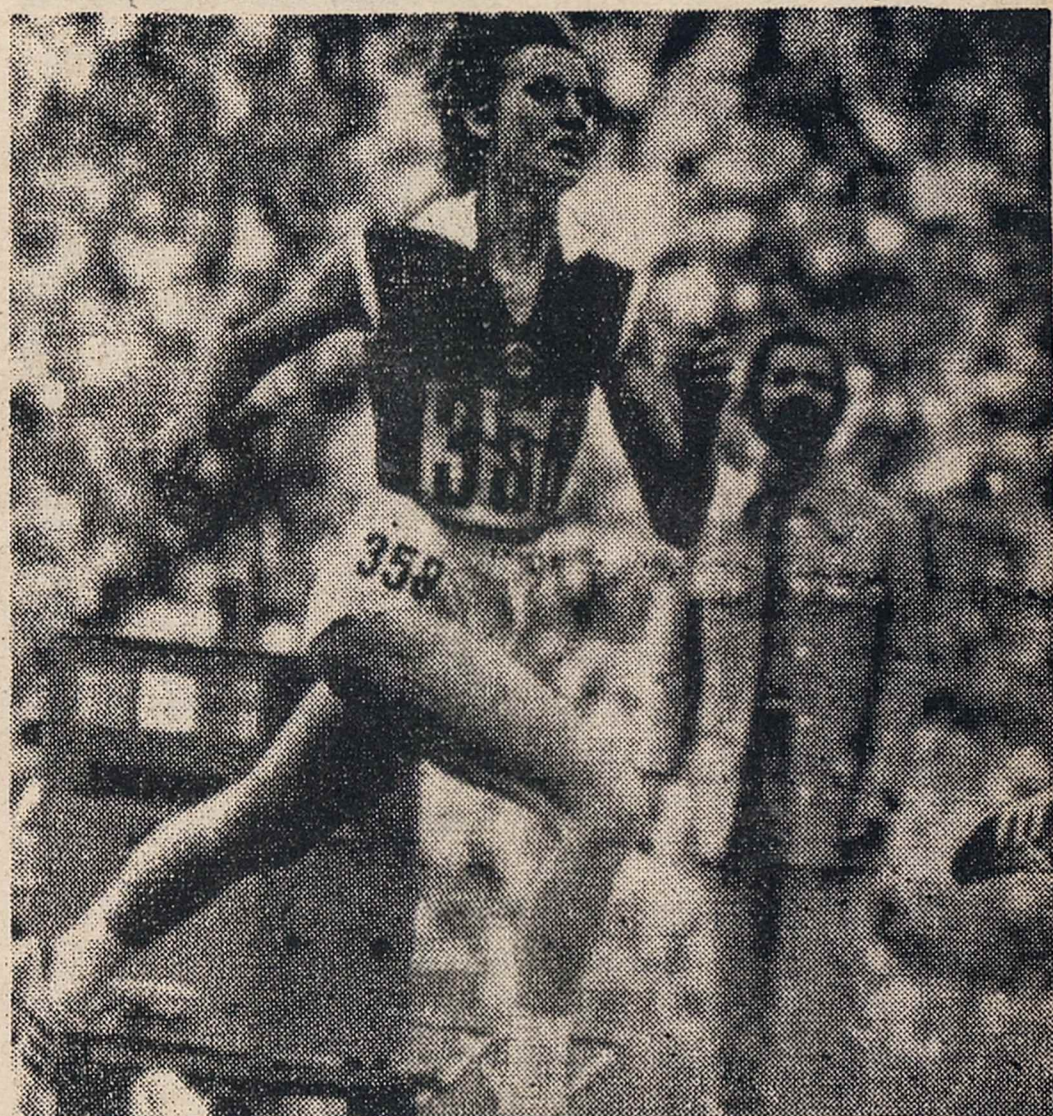
● **KAUNO** šilko fabriko pa-
gaminti įvairių spalvų ir
raštų šilko audiniai išve-
žami į visus kraštus. Vie-
tinė spauda didžiuoja, kad
Kauno šilkus gauna Lenin-
gradas, Ryga, Pietų Sacha-
linas, Chabarovskas ir
daugybė kitų miestų.

Sydney lietuvių meno ansamblis, pasižymėjęs Australijos Lietuvių Dienose.
Pirmoji iš dešinės ansamblio vadovė M. Umbražiūnienė. Nuot. V. Vilkaičio.

Argentinos lietuviai pagerbia gastroliavusius New Yorko artistus. L. Mičiudienė kalba į Vitalį
Žukauską, Liudą Stuką, Prudenciją Bičkienę ir pianistą V. Puskorių.

Jauni Vilniaus sportininkė Nijolė Sabaitė Muencheno Olimpia-
doje laimėjusi sidabro medalį 800 metrų bėgime, jos rekordas
1 min. 58,7 sek.

ANSAMBLIEČIAI ILSISI PO ŠOKIO

Chicagos tėvų pasiųstos mergaitės į Vilniaus pionierių
stovyklą. Iš kairės – Rūta ir Rita Bartkutės, Regina
Balutytė, Gečaitė ir Paškevičiūtė.

P.E. Trudeau su žmona

KANADOS RINKIMINĖ KAMPANIJA AŠTRĖJA

Premjeras Trudeau po vienos dienos pasirodymo Montrealyje, nuvyko į Ontario ir Londone didžiulei miniai kalbėjo, dėstydamas savo būsimą programą.

Konservatorių vadasi Stanfield energingai veikė Toronto mieste. Naujos demokratų partijos vadasi D. Lewis pasidavė į vakarus, lankėsi Britų Kolumbijoje, Albertoje, ir Saskatchewan.

Trudeau aiškino kaip daug nuveikė jo vyriausybė. Dviejų kalbų dėsniis buvo palaikomas, nes dabar sakoma, jau niekas dėl to neabejoja. Kanadoje esą atsiranda platesniam galimumai tarptautiniams kultūroms. Kanados suverenumas arktikoje buvo aiškiai pabrėžiama. Kanados žmonės tvirtai tiki, kad Qubecas yra neatimama šios šalies dalis. Bet Quebeco žmonės supranta, kad bendras čia gyvenančių tautų darbas yra būtinas šalies gerovei.

Trudeau įtikinėjo, kad vyriausybė nepaprastai daug padarė mažajam žmogui, ir pasirūpino, kad jo reikalai būtų patenkinti. Kanadoje darbininkų skaičius pastoviai auga, net sparčiau, negu kitose valstybėse, tad nedarbas tebėra čia nemažas.

Stanfieldas reikšdamas konservatorių nusistatymus, tvirtino, kad ketverių metų Trudeau valdymas kraštui atnešė katastrofą. Jis žadėjo pajamų mokesčius sumažinti ir ūkinį gyvenimą tvarkyti sveikesniais pagrindais. Jis neužmiršo ir pensininkų, kurių padėtis tuo tarpu esanti labai sunki.

4 psi.

Naujos demokratinės partijos vadasi D. Lewis aiškino, kad mokesčių našta yra sunkiausia neturintiems, tuo tarpu, kai didžiulės kompanijos esančios privilegijuotoje padėtyje. Jis žada pagalbą fermeriams ir nusiteikęs palaikyti mažas, atskiroms šeimoms priklausančias farmas.

Stanfield'as Nova Scotijoje

Lewis Vancouveryje.

● PRAEITĄ liepos mėnesį Kanadoje vyko 106 streikai, kurie padarė pusantro milijono nuostolių ūkiui.

● KANADOS elevatoriuose javų nesenai buvo 255 milijonai bušelių. Nors pernai tuo pačiu metu būta kiek daugiau javų.

● NUO LIEPOS mėnesio bedarbių skaičius vis augo ir dabar yra 6,7% visų dirbančiųjų. Viso dirbančiųjų dabar yra 9,274,000 turinčiųjų darbo yra 8,771,000. Bedarbių 503,000.

● NAUJI PAŠTO ženklai netrukus pasirodys pašto įstaigose ir jie bus skirti indėnų garbei.

● RYŠIUM su vykstančiais Europoje Atlanto pakto karinių pajėgų manevrais, Kanados aviacija suorganizavo vadinamą oro tiltą

ir nugabeno į Norvegiją didelį skaičių kareivių su ginklais, pabūklais ir auto mašinomis.

● AMERIKOJE vykstantieji šiais metais rinkimai kreipia visų dėmesį. Apie šiuos rinkimus jau daug prirašyta, o dar daugiau bus rašoma, kaip prisiartins rinkimų diena. Dabar tarp kitko tyrinėjama kiek turto turi kiekvienas kandidatas. Niksono turtai siekia 765 tūkstančius dolerių. Vice prezidentas Agnew turi tik du šimtus tūkstančių, o demokratų kandidatas esąs neturtėlis, jeigu jis išmokėtų, ką yra išipareigojęs išmokėti, tai jam liktų tik 600 dolerių. Na, o Shriver, vedęs vieną iš Kennedy dukterų, apie kurios turtus jau buvo rašoma, kad ji turi nemažiau 10 milijonų, pats gi turis tik šimtą tūkstančių dol.

● PREZIDENTO NIXONO vizito atgarsiai aprašomi slaptojo Maskvos laikraščio "Vėlesnių įvykių Kronika" puslapiuose. Prieš Niksono atsilankymą Maskvos milicija iškviėtė visą eilę žmogaus teisių gynin o organizacijos narių ir paėmė jų parašą, kad Amerikos prezidento lankymosi metu jie nevykdys demonstracijų ir nedarys jokių neteisėtų išsišokimų. O gyvenantieji tose gatvėse piliečiai, kur prezidentas važiuoja, milicijos įsakymu neturėjo teisės prieiti prie langų.

Tų priemonių dar nepakako. Prezidento atvykimo dieną daugelis piliečių pajuto, kad jų telefonai išjungti ir jie negali su kitais susisiekti. Tad padėtis kai kuriems įtartiems piliečiams užtruko visą prezidento viešėjimo laiką. Kremlius ypačiai buvo netikras dėl žydų laikysenos. Todėl kokių nors būdu pasireiškę žydų veikėjai daugelyje miestų, kaip, sakysim, Vilniuje, Rygoje, Minske, Kijeve ir kitur, turėjo pasirašyti kad prezidento lankymosi metu jie neapleis savo namų. O lėktuvai, traukiniai ir autobusai buvo tikrinami. Kiekvienas žydiškos išvaizdos pilietis, buvo nusodinamas ir jam buvo pasiūlyta grįžti namo. Oro susisiekimo kassos atsisakydavo parduoti bilietus žydams, norėjusiems tuo metu patekti į Maskvą.

ŠALPOS REIKALAI
Spalis - šalpos mėnuo.

KLB Šalpos Fondo komitetas skelbia visoje Kanadoje spalio mėnesį šalpos mėnesiu. Komitetas prašo visų skyrių bei šalpos atstovų savo kolonijose spalio mėnesį praveisti vajų šalpos reikalams. Nesant šalpos atstovų, apylinkų valdybos yra prašomos savo kolonijos vykdyti vajų šalpai. Šis vajuš tegul bus skirtas į vargą patekusiems tautiečiams pagelbėti. Mūsų

broliai bei sesės prispausti tėvynėje aukoja savo gyvybes, vežami Sibiran į darbastovyklas ar uždaromi į kalėjimus didžioms kančioms. Mes gyvendami laisvėje ir turėdami geras gyvenimo sąlygas dažnai pamirštame ką reiškia vargas ir tuos, tėvynainius kuriems yra reikalinga materialinė parama. Vargstančių mūsų tautiečių yra ir kituose kraštuose, kurie laukia taip pat laisvojo pasaulio lietuvių paramos. Todėl komitetas kviečia visus geros valios tautiečius prisidėti bent maža auka prie šio gražaus ir kilnaus šalpos darbo. Todėl kiekvienas dirbantis skirkime auką šalpos reikalams. Auką prašome siųsti šiuo adresu:

KLB Šalpos Fondas,
118 Fairleigh Ave., So.,
Hamilton 22, Ont.
KLB Šalpos Fondo Komitetas.

● WINNIPEGE rugpiūčio mėn. įvyko tautybių folklorama, kurioje dalyvavo 27 tautų žmonės. Svarbiausias iškilmų momentas tai karalaičių vainikavimas, kurį stebėjo 20 tūkstančių publikos. Šiais metais lietuviai nedalyvavo populiarioje tautybių folkloramoje.

● AMERIKOS viduriniuos vakarus, Illinois, Michigan ir Indianos steituose buvo pastebėtas nestiprus žemės drebėjimas, kurs siekė 4-5 balų.

KANADOS SIAURE

JUNGTINIŲ TAUTŲ SESIJA NEW YORKE

New Yorke 19 rugsėjo atidaryta 27-oji generalinė Jungtinių Tautų ansamblėja, kuri užtruks maždaug tris mėnesius.

Šioje ansamblėjoje dalyvauja 130 valstybių atstovai: Pirmininkauja St. Trepčinskis, Lenkijos delegatas. Šioje sesijoje pirmoje eilėje bus svarstomi Jungtinių Tautų sekretoriaus Kurt Waldheimo įdienotvarkės įnešta klausimų: kova su teroristiniais aktais, užpuolimais ir artimųjų rytų saugumo reikalai. Taip pat bus tariamasi, kaip apsaugoti diplomatus nuo užpuolimų ar jų pagrobimo.

Prie Jungtinių Tautų rūmų nuolatos būdi sustiprinti apsaugos būriai. Atvykstant Jungtinių Tautų delegatams į pirmą iškilmingą posėdį, kiekvienas jų turėjo parodyti sargybiniams prie durų savo leidimą su fotografija. Visi korespondentai irgi stropiai tikrinami, kad su jais neįeityt pašaliniai asmenys.

Prie Jungtinių Tautų rūmų vyko demonstracijos, kurios reiškė protestus prieš Vietnamo karą, lėktuvų pagrobimus, pasaulinį terorą, ir dėl žydų varžymo apleisti Sovietų Sąjungą.

Priemonės, kurių griežbėsi Jungtinių Tautų organizacijos administracija pirmąją šios asamblėjos dieną, parodo kokią įtampa viešpatuoja dabartiniu metu Jungtinėse Tautose. Pastebėta, jog ir dirbantieji Jungtinių Tautų raštinėje irgi stropiai tikrinami.

Trys atskiros organiza-

cijos rūpinasi Jungtinių Tautų delegatų saugumu. Pirmoje eilėje tuo rūpinasi pačių Jungtinių Tautų sargyba. Ši sargyba prižiūri vidaus tvarką visose sekreturiuose J.T. rūmuose. Ši sargyba tikrina 38 aukštų sekretoriato rūmus, konferencijų salę, bibliotekos patalpas, o taip pat stropiai prižiūri visus įėjimus į Jungtinių Tautų teritoriją. Išorinė J. Tautų apsauga pavesta New Yorko policijai, kuri dažnokai turi rūpesčių su įvairiomis demonstrantų grupėmis. New Yorko policija apsaugo ir svetimų valstybių misijas.

Dar yra trečioji apsaugos grupė, tai Washingtono slaptoji tarnyba. Ji apsaugo J. T. pastatus, o taip pat ir asmeniniai atvykusius į sesiją delegatus.

Patiektais svarstyti šiai J. T. sesijai klausimais ne visos valstybės turi vienodus nusistatymus. Kada bus svarstomas lėktuvų pagrobimo reika-

las, tai žinoma, tos valstybės, kurios priima pagrobtus lėktuvus, turės savotiškas pažiūras į šį reikalą. Gan aštrus klausimas, tai JAV reikalavimas, kad jų įnašai į Jungtinių Tautų išdą būtų sumažinti iki 25% viso biudžeto.

● Izraelis paskelbė, kad 2-jų parų Izraelio užpuolimai įvykdyti į fedainių stovyklos arabų valstybėse, dabar esą nutraukti. Izraelio kariuomenė esanti atitraukta iš Livano. Izraelio žiniomis žuvo 80 fedainių, o taip pat buvo daug sužeistų. Šis užpuolimas tai buvęs keršto aktas, už nužudytus Izraelio sportininkus olimpiadoje.

● Livanas patvarkęs, kad fedoynai persikeltų iš Izraelio pasienio ir apsigyventų krašto gilumoje, nes numatomi dar didesni Izraelio užpuolimai.

Dr. Ami Šahori Izraelio attache žemės ūkio reikalams Britanijoje, Londono atstovybėje, buvo užmuštas sprogusios bombos, kuri buvo atsiųsta paštu su

raštelį " juodasis rugsėjis " (arabų teroristai, kurie yra atsakingi už Izraelio sportininkų nužudymą)

Dar vienas pasiuntinybės tarnautojas buvo sužeistas.

Pašte buvo dar 4 panašūs siuntiniai adresuoti Izraelio pasiuntinybei Londone. Visos siuntos sulaikytos.

● Iš Jugoslavijos spaudos atstovai praneša, kad Belgrade prasidėjo redaktoriaus Bušuča teismas. Teisiamųjų tarpe yra ir daugiau intelektualų, kurie kaltinami bendradarbiavimu su užsienio ekstremistais, šnipais ir kitokiais anti-valstybiniais gai-voliais.

" Tass " atsiliepdamas į pasaulio reiškiamus protestus dėl aukštų mokesčių už vizas išvažiuojantiems sovietų piliečiams užsienin, paaiškina, kad šis įstatymas taikomas ne tik žydams, bet visiems baigusiems aukštuosius mokslus sovietų piliečiams.

Visos valstybės reika-

laujančių mokesčių už duodamas vizas.

" Tass " dar pabrėžia, kad esanti netiesa būk sovietuose pastebimi " smegenų nuostoliai ". Išsimokslinusiųjų asmenų norinčių išvažiuoti iš Sovietų Sąjungos, esą visai nedaug.

JAV Valst. sekretorius W. Rogers ir lenkų užsienio reikalų ministeris Stefan Olšovskis, kuris atvyko į JAV specialioms pasitarimams ir į Jungtinių Tautų sesiją, turėjo pasitarimus: Europos saugumo konferencijos reikalais. Buvo taip pat kalbama ir ginkluotų pajėgų sumažinimo klausimais.

Lenkijos diplomatai taip pat priėmė prezidentas Niksonas Baltuose Rūmuose.

Hanojus palūosavo JAV 3 karininkus lakūnus, kurie buvo patekę prieš nelaisvėn. Paleidimo ceremonijoms buvo sukviešti televizijos, radio ir spaudos korespondentai, jų tarpe ir 2 amerikiečiai.

Paleistieji lakūnai padėkojo už paleidimą ir gerą su jais elgesį

NL paskutiniosios vasaros išvykos pas Petrulius dalis dalyvių, jų tarpe svečiai Vadišiai ir Andrukonis iš Manchester, Conn. USA.

JONO IR GENĖS PETRULIŲ GRAŽIOJE VASARVIETĖJE.

KELIONĖ PER ŽEMAITIJĄ

Nuo Šiaulių pro Kurtuvėnus, Šaukėnus, Užventį tiesiais keliais važiuodami, netoli Luokės užtiknamė aukštą šlaitą su kuplia kalva – gražiausią kalną Žemaičiuose – Šatriją. Nuo jos į vakarus žvelgdami, regime kelių ir kryžkelių juosianą, daubomis paunksmingą, kupromis kupevuotą žemę – tikrąjį Žemaičių kalvyną. Kažkada tai buvo nuošalių nuošaliausia, kelių ir upių lenkiama Žemaitijos vieta. Jos svarbiausiais kelerodžiais buvo tos pačios aukštos kalvos ir tarp jų kyšantys medinių bažnyčių bokštai. Medžių guotuose, biržtvomis apsivožę

stovėjo viensėdžiai – paskiri gyvenimai – kaip čia sakydavo. Tyliai praeidavo kreivose šlaitingose dirvose prakaituotos vasaros, prieblandėtos nebylios tarpukalvių žienos.

Kitaip atrodo šis kraštas šiandieną. Daubas persokdami, apsivydami kalvas, prasismelkia skersai ir išilgai lygūs keliai, į krūvas buriasi naujos gyvenvietės, dirvomis ir plevomis naujai pertvarkomi, erdvūs darosi tarpukalviai.

Tad pasukime tiesiai nuo Šatrijos "į Žarėnus miškais"... Nuo Šatrijos lyg nuo milžiniškos piramidės žvelgdami į pietva-

karius, kur pasirinkome mūsų kelionės taką, matome antrą ženės kupetą. Tai Žiograkalnio viršukalvė šalia Vieksnalių. Patraukime link jos. Teks perbristi nedidelį Šatrijos upeliuką. Čia ta įdomi upelytė gimsta ir teka atgal į rytus, į Dubysą ir Nemuną. Priekyje gražusis Žiograkalnis. Įkopiame. Kitapus pailgas Vieksnalių ežerėlis – taip reta šiame kalvyne vandens akis. Stebina, kai sužinai, kad tas ežerėlis yra taip aukštai virš jūros lygio (apie 170 m). Tokių aukštų ežerų Žemaičiuose tik keletas. Be to, ši kalva skiria kritulių vandenį. Lietaus lašai, kurie nukrinta rytiniane jos šlaite, nusruva į Šatrijos upeliuką ir galiausiai į Nemuną, o tie, kurie nu-

krinta į vakarinį šlaitą – nuteka į Vieksnalių ežerą, iš jo į Biržulį, iš ten Virvyte į Ventą ir tiesiai į jūrą.

Vieksnaliai vietovė yra, matyt, sena, bet ji tiek nuošali, tokiam kalvyno užanty, kad paminėta buvo istoriniuose šaltiniuose tik prieš 50 metų. Tai viena labiausiai primirštų vietų Žemaičiuose. Vadino ją seniau Beibele. Tik prieš 50 metų čia buvo įkurta pirmoji pradinė mokykla.

Žvelgdami į vakarus link Žarėnų, vėl matome aukštą kalvą, savo vainikuotą plikę iškėlusią. Senesnis žemaitis tars: "Garsus Žansugals kalns.. Nesigailėsi aną aplankęs..." Tad ir veržiamės prie jo, lenkdami viską, manding nuo jo pamatysim daugiau ir aiškiau. Į visas keturias šalis nuo to kalno akiratis nesikartoja – vis kitoks. Savotiškiausia yra pietinė Žasūgalos pašlaitė. Žvelgdamas nuo Žasūgalos gėriesi ne vien kalvų viršūnėmis, bet ir mažomis ankštomis tarpukalvių daubomis. Leisdamasis į tokių sprūdkalvių paunksnį, nustumbi. Ten randi puošnų, šlaitų sutvenktą jaukumą. Akmirkliai pasirodo

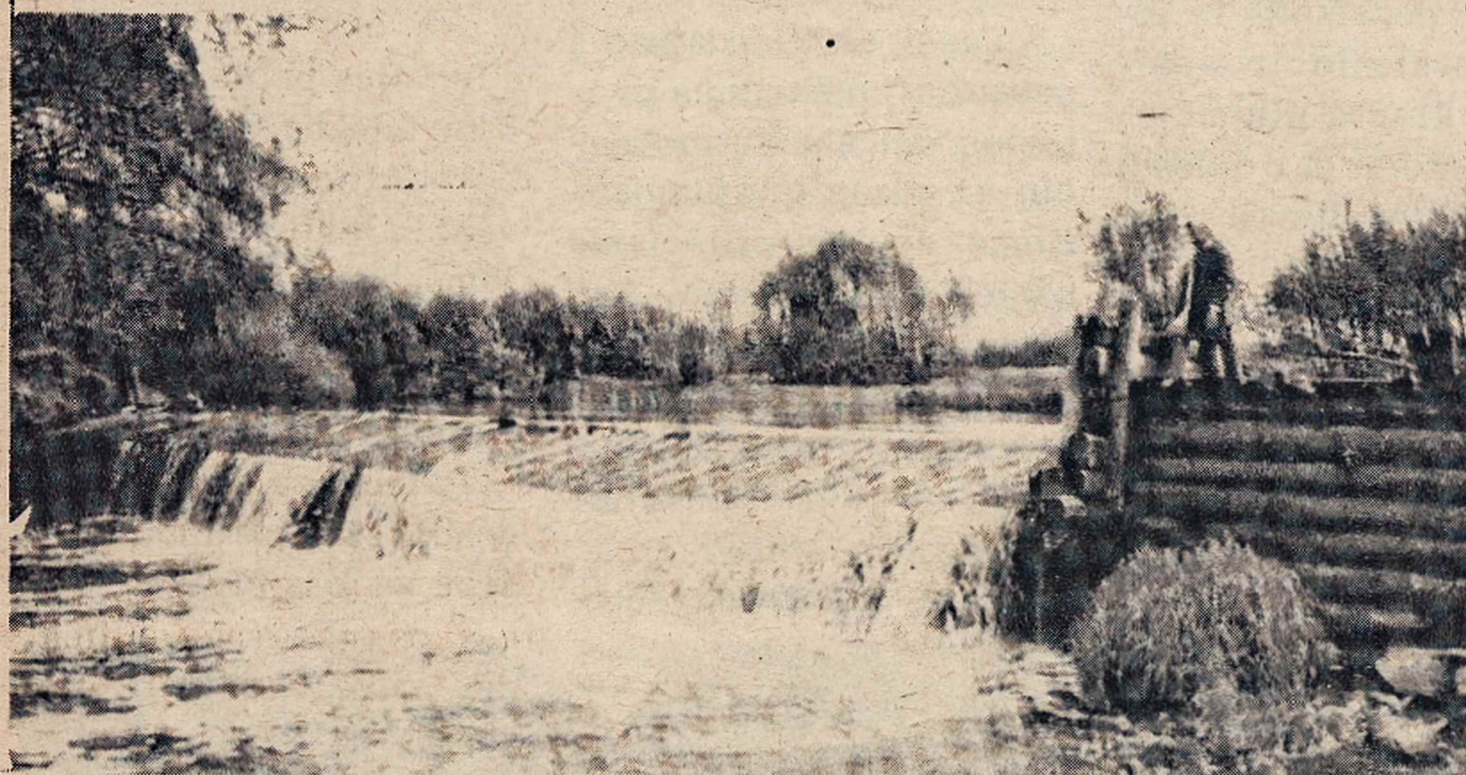
nerasijaskelio atgal... Esi tarsis sodybos kieme, lyg žemaitiškoje kaimiškoje pirkioje. Vietovė pavadinta žemaitiškai – Kūlių Dauba.

Žasūgalos viršūnė yra aukščiau jūros iškilusi 209 m. Nuo jos gali labai plačiai apžvelgti. Aiškiai matoma Moteraitis, Sprūdė, Girgždutė, galima įžiūrėti Medvėgalį. Gerai matyti iškilusi Šatriją, galima įžiūrėti Varnių ežerus.

Graziose Žasūgalos apylinkėse yra ismintinų įžymybių. Sebu kaimo laukuose yra piliakalnis. Tos pusės kalno šlaitą puošė galinga liepa, vadinta Žasūgalos liepa. Liepos jau nėra, bet jos amžininkas ažuolas. Skliausčiuose tebeošia. Jis 18 m aukščio, kamieno skersmuo 4, 30 m. Iš šiaurės lyg debesų kamuoliai kyla labai gražios, aukštos apvaliaviršės kalvos.

Iš Kuršų kolūkio yra kilę, broliai Servos unikaliausių lietuvių liaudies instrumentų – kanklių, skudučių, birbynių meistrai. Stasys Serva Janapolės ir Kuršų mokyklose mokė liaudies meno darbų jaunimą.

Žasūgalos kalnas iki krikšto vadinosi Baltininkų vardu. Baltininkų vardu ir šiandieną yra ži-

Baltininkų vandens malūno užtvanka

VYTAUTAS ALANTAS

KUN. ANTANO STRAZDELIO REGĖJIMAS

(Ištrauka iš Vytauto Alanto knygos "Amžinas Lietuvis")

— Nusibodo man jaujoje lindėti, nutariau išeiti pasivaikščioti, grynų oru pakvėpuoti, — kalbėjo Jaujinis, su pasimagėjimu įkvėpdamas vėsy nakties orą. — Trinantis jaujoje retai kada pasitaiko burną praverti ir su išmaniu žmogumi šnektelėti. O, be to, sakau, tokia naktį klampoti vienam ir tau nuobodoka, ar ne teisybė? — jis atsigręžė į Strazdelį ir, nelaukdamas jo atsakymo, plepėjo toliau. — Man buvo skanaus juoko, kai tu nutraukei staldengtę... Matei, kaip žasies kulšis įstrigo grafienei tarp krūtų? O tų krūtų garsas net ir Vilniaus salonus bus pasiekęs! Atsiprašau, tokios kalbos gal tavo dvasiškai ausiai draskios, nors klausykloje tu tikriausiai daug šlykštesnių nešvankybių prisiklausai... Žinai, ką tarnai apie tave kalba? Jie tauškia, kad tu esąs šventas žmogus! Kodėl? Ogi todėl, kad šunys ėmė laižyti tavo rankas! Tie skystapročiai nepagalvojo, kad tavo sutana ir rankos buvo išteptos žasies taukais! Tikrai, senas kaimyne, aš tavęs nesuprantu: šianakt tu pasielgei kaip koks išdarga, pakvaišėlis ir netgi, pasakyčiau, kaip pajodžarga maištininkas. Juk kas tai matė taip pasielgti aukštoje draugijoje? Argi pamiršai etiketa, kurio mokeisi seminarijoje? Juk turėjai savo chamišką natūrą apdailinti! Galop koks ten buvo reikalas draskyti nuo skobnio staldengtę ir pridenginėti tos baudžiauninkės gėdą? Argi pamiršai šv. Raštą, kur aiškiai pasakys, kad

be Jo valios ir plaukas nuo galvos nenukris? Jei grafas savo šunis išmainė į kaimietę, atseit, taip buvo įrašyta Jo dangiškose knygose. Viešpačiams Jis leido viešpatauti, būti, taip sakant, gyvenimo druska, o vergams Jis patvarkė vergauti, būti, taip sakant, gyvenimo mėšlu...

— Ir jie žmonės! — piktai murmtelėjo Strazdelis: jį erzino Jaujinio pamokslavimas.

Tą akimirką jis pastebėjo, kad dešinėje šlepsi dar viena Būtybė. Apsivilkęs stora, ašutine sermėgėle ir susijusęs pančiu, žingsniavo Rūpintojėlis, pasiramsčiuodamas tokia pat ilga lazda, kaip ir jis pats. Ir Rūpintojėlio pasirodymas Strazdelio nė kiek nenustebino. Jis buvo išvaikščiojęs Lietuvą skersai ir išilgai ir visur matė pakelėse rymančius koplytėlėse rūpintojėlius. O be to, juk ir Rūpintojėlis buvo toks pat senas Lietuvos įnamis, kaip ir Jaujinis: prieš daugelį metų jie abu kartu atsikraustė Lietuvon.

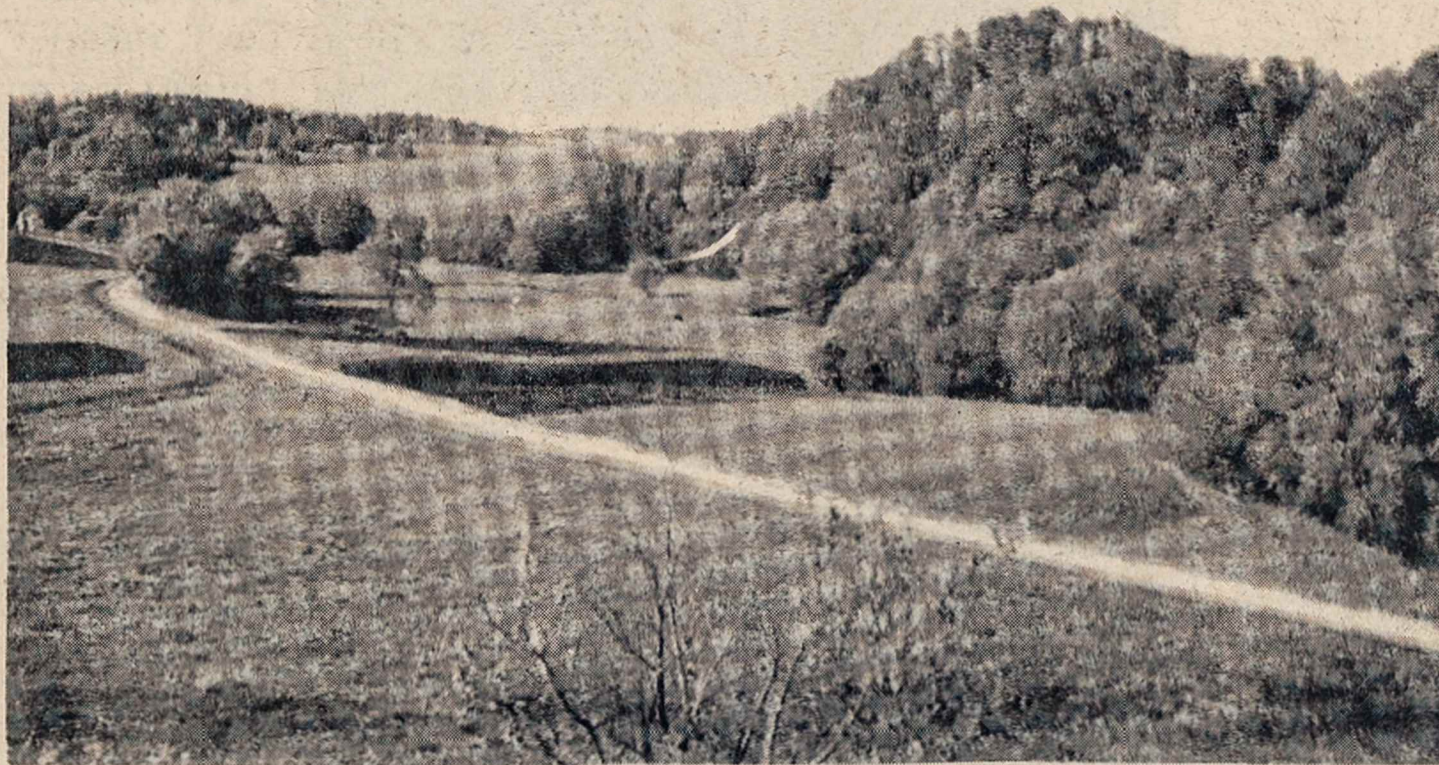
— Sakai, ir jie žmonės, — vėl prabilo Jaujinis, dėdamasis nepastebįs naujojo Sankeleivio. — Viešpačiams jie ne žmonės, o dvikojai gyvuliai. O galop ar ir tu su savo konfratrais neskelbi iš ambono, kad jie turi laižyti viešpačiams rankas, idant gautų atpildą Anapus? O kadangi viešpačių valdžia yra Jo leista, — Jaujinis nedraugiškai žvilgtelėjo į Rūpintojėlį, — tai, atseit, spardydamis skurdžių, jie daro jam didelę malonę, nes tau ir tavo konfratrams pritariant ir laiminant, lengvina jam kelią į dangaus karalystę. Juk ar ne jūs skelbiate, kad juo labiau vargšas bus niekinamas ir skriaudžiamas šioje žemėje, juo didesnis atpildas jo laukia ten? Tad tu pats esi viešpačių tarnas ir advokatas, ir aš nesuprantu, ko tu prieš juos šiaušiesi. Juk ar ne geriau būtų tau pulsti vyskupui po kojų, išbučiuoti jam rankutes, apgai-

nomas kiek į rytus nuo Žasūgalos prie Virvytės kalmas. Jis čia paminėtas pirmą kartą 1253 m. Po krikšto Baltininkų administracinis centras buvo panaikintas, bet Baltininkai neišnyko. Šiais laikais gyvena 100 su viršum žmonių, yra aštuonmetė mokykla, ant Virvytės stovi du seni vandens malūnai.

Nuo Žasūgalos vienas takas pakrypsta į rytus. Į rytus vaizdas toks, kad norisi grįžti ir vėl keliauti link Šatrijos. Čia staigi nuokalnė, ne visai patogūsileisti. Taigi, taigi... prisiminkime Palangos Juzės, to didelio žemaičių liaudies optimisto nuotyki: "Buvo pašalus, aš bežiopsodamas su savo klumpiais šliūkšt paslydau, žlakt išvirtau, tabalai tabalai, bir-bir nuo skardžio riedėjau..." Skliaučiuose dar neseniai gyvenus 102 metų senutė Urvakienė pasakojo, kad iš Varnių į Žasūgalą mėgęs atvažiuoti ir pasižvalgyti nuokalno vyskupas M. Valančius. Nėra abejonės, kad jo būta ir kitose viršūnėse-Medvėgalyje, Girgždutėje, Šatrijoje.

Į vakarus nuo Žasūgalos platų vaizdą užstoja miškas. Nulipti patogų nuolaidžių šlaitu.

Leidžiamės link Žarėnų. Kelias karstosi šlaitingomis atbrailomis, pradumba, vėl pakyla-jauku, daug miškelių. O štai ir tikras miškas. Kryžkelė. Iš šiaurės nuo Telšių atskuba smagus savo vingiais, asfaltuotas kelias. Tai garsi kryžkelė, kažkada čia stovėjo Žemaitės "Autobiografijoje" minima Pušinės karčema, kurioje sustodavo 1863 m. sukilėliai. Kiek šiauriau - Šėmai. Į buvusį tendvarelį 1856 m. vienuolikos metų Julija Beniūševičiūtė - Žemaitė buvo atvežta pas dėdyną kartu su jos mergaitėmis mokyti. Išbuvo čia iki 1863 m. sukilimo, kurio metu irgi čia gyveno. Čia būsimoji rašytoja baigė vaikystės metus, ir pradėjo jaunystę.

Plienijos piliakalnio vaizdas

tę. Tuos metus ji aprašė. Anas, kalvomis papuoštas kelias atsimeina ir kitų literatūrinių vaizdų.

... 1855 -ųjų balandžio 22 dieną, penktadienį į vakarą tų kalvų šonais laipioja arkliais kinkytas vežimas, o iš jo dvidešimtmetis berniokas-raštininkas iš Anykščių Antanas Baranauskas dairiasi. Pernakvojęs buvo Kaltinėnuose, Varniuose arklius pasikeitęs, važiuoja. Matyti, kad kraštas jam patinka. Vakare parašys: "...O Žemaitija, Žemaitija! Kokią įtaką mano likimui padarysi!" Po kelių dienų sustoja Sedoje, kur dirba raštininku, praleidžia reikšmingas savo jaunystės dienas...

1856 m. rudenį šiuo ke-

liu jaunas A. Baranauskas važiuo atgal. Dabar į Varnius...

Ilgokai čia užsibuvome. Tad smagiu vieškelio nuo šios kryžkelės skubėkim patraukti tiesiai į vakarus. Čia pat prie Kegų, Karštenių rasime "mažų ežerėlių būrį" - Minijos gimtinę. Ilgis, Medikis, Plutinalis, Salotas, Kliokis, Žeizdis, Karštėnis. Tas, sako, neužšalą vidury. Iš jų pradžiai vandenį gauti ta Žemaičių upelė - Minija, Kalvota, miškėta, ežeruota - graži aplinka. Galėtų netgikurtis vietinė vasarvietė. Aplink išvaizdus mišrus miškas, augantis smulkiose kupliose kalvutėse. O kelelis, kelelis - vingiuotas iki apsvaigimo.

Antai Žarėnai!

Apie juos iš karto labai daug nepasakysi. Miestelis išikūres taisyklingoje senų vieškelių kryžkelėje. Centre aikštė, nemaža naujų mūro pastatų. Prakeliaudamas iš tolo pamatysi trijų aukštų mūro mokyklą. Žarėnų mokykla gali didžiulis savo piešimo pamokomis.

1815 m. Žarėnų apylinkėse, nusigyvenusio bajorėlio nuomininko Juškevyčios šeimoje gimė Jonas Juška - vienas žymiausių lietuvių fililogų, tautosakos rinkėjų. Mokėsi Kražiuose. Vienas jo mokytojų buvo M. Valančius. J. Juška nuveikė didžiulį darbą lietuvių leksikografijoje. Jis visą amžių mokytojavo įvairiose mokyklose, rašė. Ypač daug jis padėjo savo broliui Antanui. Pradedant tuo, kad jaunesniajam broliui mokslinti pardavė aukso medalį, gautą baigus Kražiuose mokslus. Po to visą amžių jam talkininkavo, pasikvietęs į Kazanę, kartu redagavo dainų leidinius, rūpinosi išleidimu. Po brolio mirties toliau dirbo abiejų pradėtą tautosakos ir žodyno leidimą. Abu broliai palaidoti tolimoje Kazanėje.

/ Nukelta į 13 psl. /

lestauti savo nuodėmes, išsišokimus ir nuokrypas ir pasižadėti pasitaisyti? Juk ar šiaip ar taip tavo vyresnybė geriau žino už tave, koks tikras Dievo tarnas turi būti. Jei pasidarytum sukalbamesnis, ekselencija tau tikrai dovanotų, ir ne tik dovanotų, bet ir į turtingą parapiją paskirtų klebonu, taptum įtakingu prelatu, nes galvą turi gerą, prasigyventum pagundų pilną šeiminkę, žodžiu, tapęs viešpačiu draugu, vartytumeis kaip inkstas taukuose. Sakyk, ar aš neteisybę kalbu?

Strazdelis suprato Jaujinio patyčias ir atsigręžė į Rūpintojėlį, tarsi laukdamas Jo patariamą, ką tam nepraustaburniui tauškaliui atsakyti, tačiau šis žingsniavo tylėdamas, lyg kipšo kalbos ir visai nebūtų girdėjęs. Jo žvilgsnis buvo įsmeigtas į ūkanotą, lyg ne šios žemės tolymes. Tuomet Strazdelis, net neatsigręždamas į Jaujinį ir derindamasis į jo toną, pašaipiai atsakė:

— Vyskupas birbynę pučia, velnias suktinį trenkia! Nuo kada tu perėjai vyskupo tarnybon? Ekselencija nori mane atversti pasninkais ir grasinimais ekskomunikuoti, o tu stumi mane į jo glėbį savo pagundomis.

— Pagundomis! — nusikikeno Jaujinis. — Nebūk juokdarys: mano bičiulišką patarimą tu vadini pagunda! Galop sakykime, kad aš esu gundytojas iš profesijos ir gal net savo amato meistras, bet tu man išaiškink, kodėl mano profesija bloga? Juk nulipdytas iš molio Adomas ir būtų likęs molio motiejum, jei aš nebūčiau sugundęs Ievą atsikąsti užginto vaisiaus. Jie ten Rojuje tinginiavo, glėbėsiavosi pakrūmiais ir nuobodžiavo, o išvaryti į dykumą tapo kūrėjais.

— Geradarys atsirado! — pasipiktino Strazdelis. — Dievas juos prakeikė ir į didelį vargą įstūmė!

— Bet tu man pasakyk, už ką? Kam Jis uždraudė jiems vaisių nuo to medelio valgyti? Ar Jis norėjo išbandyti savo kūrinį valios stiprybę? Jei taip, tai tada tektų pagalvoti, kad Jis nepasitikėjo savo kūriniais. Kad pirmieji Rojaus įnamiai pasirodė esą silpnavaliai, tai reiškia, jog juos lipdant buvo per maža įberta į molį druskos. Būdamas visažinas, Jis iš anksto žinojo, kad Ieva nusidės, tad kam buvo reikalinga visa ta komedija? Ir kam paskum kinkytį į darbą armijas teologų, kurie turėjo laisvos valios teoriją išgalvoti Rojaus idilijos tragiškai atomazgai išaiškinti ir Jo neklaidingumui pateisinti? Aš stovėjau tada ant Rojaus vartų su savo broliu arkangelu Gabrieliu ir gailėjau tų vargšų, nors, kita vertus, ir buvau patenkintas: mat, prieš juos atsivėrė begaliniai kūrybos plotai. Aš pažadinau jų valią drįsti, siekti ir nugalėti. Vakarykščiai vergai virto kūrėjais. Kūryba yra grumtynės su chaosu. Juk ar Adomas būtų patyręs kūrybos džiaugsmą, jei būtų pasilikęs Rojuje? Aišku, ne: jis ten būtų amžinai likęs tinginys, išglebėlis ir parazitas. Kaip mums, maištininkams angelams, nusibodo vergiškai šliaužioti aplink Jo sostą, ir mes sukilome, taip ir pirmieji žmonės sukilo prieš Jį, nes ir jiems pasidarė nepakenčiamas uždarytų garde gyvūnų gyvenimas. Aš suardžiau Rojaus stagnaciją, aš išvedžiau žmogų į kovos lauką, nes tik kovos lauke ištrykšta kūrybinės gyvybės kibirkštys, o tūnojimas pakrūmėse — puvimas! Žinoma, kas be ko, knietėjo ir man ten prie Rojaus vartų egoistinis, sakyčiau, profesinis džiaugsmelis: juk ir mums, pragaro tarnautojams, išvarius Adomą ir Ievą iš Rojaus, atsivėrė nauji ir platūs veiklos plotai...

Bus daugiau.

Dailininkas Galdikas

Sunku priprasti prie tos minties, kad Adomo Galdiko jau nėra gyvųjų tarpe. Jo meno darbai pasiliko ir bus visada. Bet jis pats asmeniškai nepaprastai daug reiškė mūsų meno ir kultūriniam gyvenime.

Jeigu mes turime šiais laikais palyginti didoką skaičių menininkų, gyvenančių ir kūriančių šiuolaikinėmis nuotaikomis, tai žymia dalimi užtai mes turime būti dėkingi Adomui Galdikui ir jo įtakai jaunimo tarpe. Kada jis profesoriavo Kaune meno mokykloje didžioji dauguma jaunuolių pasiryžusių studijuoti meną, neišvengiamai patekdavo į Adomo Galdiko įtaką. Gal dalis tų jaunuolių, kaip dažnai atsitinka, būtų likę tik meno amatininkais, bet savo mokytojo, nuolat liepsnojančio entuziazmu, įtakoje jie patys pamildavo meną ir visą gyvenimą pasilikdavo aistringais meno kūrėjais.

Jis išmokė ir paskatino jaunuolius, nenurimti, o ieškoti naujų meno kelių. Lygiai taip, kaip jis tai pats visą savo amžių darė. Šiandien yra nemaža jau garsių meno žmonių, kurie tolimesnėje praeityje buvo Adomo Galdiko mokiniais. Ir jie tuo visada didžiuojasi.

Dailininkas Adomas Galdikas savo studijoje Brooklyne.

O jaut tikra, kad be Adomo Galdiko lietuvių meno raida jau kiataip šiandien atrodytų. Jo įtaka buvo juntama kiekviename žingsnyje. Adomas Galdikas paliko gilius pėdsakus,

kurie neišblėso šiandien ir pasiliks ilgiems laikams. Pažymėtina, jog Galdikas ir dabartinėje Lietuvoje daugiau negu kuris kitas menininkams buvo minimas ir jauniems meno mokyklų savo pažangia dvasia artimas.

Nelemtas likimas padarė Adomą Galdiką benamių tolimų kraštų klajokliu. Tačiau jis pasiliko tasai pats Galdikas, kokį mes pažinjom dar iš anų senų laikų. Savo akimis paskutiniaisiais savo gyvenimo metais jis matė visai naujus vaizdus, bet jo meniškoji akis saugojo nedylančius gimtinės vaizdus. Štai kodėl ir pastarųjų laikų jo kūryboje tebėra vaiskus ir gyvas jo gimtosios žemės koloritas. Nostalginis Lietuvos pasiilgimas Adomui Galdikui nuolatos nedavė ramybės. Jis kalbėdavo apie gimtinę nuolatos, jis ir savo darbuos ją vaizdavo. Ne be reikalo Adomas Galdikas savo senam draugui Pauliui Galaunei rašė: - "Noriu matyt Lietuvą, trokštu plešti jos miškus". Tie miškai liko toli nuo jo, o jis pats buvo nuvežtas į smėlėtą Brooklyno kalnelį.

Ateina žmonės į Adomo Galdiko parodas, mato jo intymius jausmus, paliktus drobėse. Ir į jo paveikslus žiūrėdami, matome vėl jį gyvą, iš mūsų tarpo nepasitraukusį.

Petr. Tarv.

ADOMAS GALDIKAS: Lietuvos peizažas / Aliejus /. Jo darbų paroda ruošiamą spalio 7-9 dienomis. Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavime Washingtone. Šios parodos pajamos skiriamos Galdiko manografijai leisti.

Nuotrauka V. Maželio.

Asmenys, kurie nori gyvenime šio to pasiekti, stengiasi koncentruoti savo valią pagrindiniam darbui. Štai apibūdinimas garbaus mokslininko Cavendisho, kurs gyveno 1731-1810 metais. Jis buvo fizikas, chemikas karališkosios mokslo draugijos Londone narys. Jo būdas pasižymėjo daugeliu keistenybių. Jo amžininkai sakydavo, kad jis daro tą patį, ką darė ir anksčiau.

Biografijoje sakoma, kad jis kiekvieną dieną išeidavo pasivaikščioti vienu ir tuo pačiu laiku. Jis taip daręs todėl, kad nenorėjęs kiekvieną dieną spręsti klausimo, ar šiandien eiti pasivaikščioti, ar ne? Jis visada eidavo vienas ir buvo tylenis. Nenorėdamas pakeliui sutikti kuri nors londonietį, jis eidavo visada viduriu gatvės/pamėgintų taip daryti dabar.

Savo namuose jis ir nemėgdavo kalbėtis. Savo patarnautojams geriau parašydavo raštelį, negu tardavo kokį žodį.

Jis nemėgo moterų. Ir tarnams buvo įsakyta jokios moters neileisti į mokslininko namus. Kas šiam potvarkiui nusikalsdavo, buvo atleidžiamas iš darbo.

Vieną kartą į metus pas jį ateidavo siuvėjas. Ir jis turėjo ten pasirodyti nustatytą valandą. Jis tylėdamas atliko viską, ko mokslininkas pageidavo ir dingdavo iš namų. Jokių klausimų dėl medžiagos, ar naujo kostiumo sukirpimo niekada nekildavo, nes naujas rūbas turėjo būti lygiai toks pat, kaip anksčiau pasiūtas. Tuo būdu mokslininkas išveng-

davo nereikalingų svarstymų ir bergždžio plepėjimo.

Vos sulaukęs dvidešimties metų, jis turėjo garbės patekti į karališkąją mokslo draugiją. Jis buvo pakviestas į iškilmingą pobuvį, o jau po to jis kiekvienais metais būtinai dalyvaudavo panašiuose pokyliuose. Metiniai mokslininkų pietūs būdavo ketvirtadieniais ir prasidėdavo 5 valandą vakaro. Cavendishas reguliariai lankydavo tuos pietus. Bet tik nedaugelis šių iškilmingų pietų dalyvių turėjo progos išgirsti jo balsą. Jis prabildavo tik tuo atveju, kai turėdavo savo kolegoms ką nors ypatingo pranešti. Išties keturias dešimtis metų jo skrybelė kabojo pietų metu toje pačioje vietoje.

Cavendishas buvo susikaupimo pavyzdys. O amžininkai į mokslininką žiūrėjo, kaip į nepaprastą keistuolį. Apie jį taip ir kalbėdavo, kad jis nepakenčiamas keistuolis. Tik gaila, kad tuo metu mažai kas nusimanė apie jo svarbiuosius mokslo darbus. Tik jam mirus paaiškėjo, kad jo darbai turi didžiausios reikšmės mokslo pažamagai. Jis išdirbo pagrindinį elektros energijos teorijos dėsnį. Lygiai ir apie kitus mokslininko darbus pasaulis sužinojo tik Cavendishui mirus. Spėjama, kad mokslininkas, būdamas atsiskyrėlis ir vienišas, nepasirūpino, kad jo darbai būtų paskelbti dar jam gyvam esant. Visai parengti tyrinėjimai buvo rasti mokslininko namuose, reikėjo tik atiduoti spaudai.

PLUNGĖS JAUNIMAS NEŽINO KAS VEIKTI

Plungės žurnalistas R. Žilevičius apklausinėjo apie 200 jaunųjų specialistų (baigusių aukštąją ar vidurinę mokyklą ir patyrė: dauguma nežino, ką veikti laisvalaikiais Plungėje. Čia gyvena apie 20,000 žmonių, biblioteką lanko 1100 skaitytojų, iš jų vos 106 jauni specialistai (30 vyrų, 76 moterys. Retas turi asmenines bibliotekas. Rita M., savo kamba- 1972. IX. 27

ryje, rado tokias knygas: "Šalti ir šilti užkandžiai", detektyvinė knygelė, kelios sentimentalios meilės istorijos... Jį pasakojo: sisteminiai neskaitau knygų.

1969 metais Kaune buvo apklausinėti, apie inžinierių laisvalaikį, 442 asmenys, baigę ar dar studijuoją Kauno Politechnikos institutą. Į anketas atsakė 144 vyrai ir 49 moterys.

Jie pasakojo, kad savaitgaliais žiūri televiziją-59

Detroito "Stasio Butkaus" kuopos abiturientų pagerbime — jaunuoliai su kuopos valdyba: (iš k. į d.) Jonas Naujo-kaitis, Rita Simutytė, Antanas Šiurkus ir Jonas Leonavičius. Stovl: p-kas Vincas Tamošiūnas, Petras Žalvis, Vladas Simutis, Genovaitė Viskantienė, Petras Bliūdžius ir Antanas Šiurkus. Nuotr. K. Sragausko.

vyrų, 61 moteris, skaito literatūrą-53 vyrai, 61 moteris, namų ruošos darbus atlieka-31 vyras, 59 moterys, restoraną šeštadieniais lanko 14 vyrų, 16 moterų, kavines sekmadieniais-18 vyrų, 16 moterų, teatrą sekmadieniais-10 vyrų ir 2 moterys, muziejus lanko šeštadieniais-4 vyrai ir 6 moterys, kūryba domisi šeštadieniais-6 vyrai ir 6 moterys, ekskursuoja-2 vyrai, 8 moterys, šokiuose šeštadieniais dalyvauja-3 vyrai ir 2 moterys.

Būdingi atsakymai kai kurių inžinierių šeimuose: "Mes, kai grįžtame iš darbo, įjungiamo televizorių ir visą vakarą žiūrimė". Šeimininkė pridūrė: žiūrime beveik be pertraukos...

KALTI VISI GIRTUOKLIAI

KOVA SU GIRTAVIMU Lietuvoje tebekelia rūpestį. Tuo reikalu buvo sukviesta konferencija-

Paašikėjo eilė būdingų dalykų: praėjusiais metais Vilniuje daugiau kaip 40 proc. nusikaltimų įvykdė neblaivūs. Sunkius nusikaltimus beveik be išimties įvykdė girtuokliai. Vagys, kyšininkai, turto grobstytojai - vis girtuokliai. Daugiausia girtų būna penktadieniais. Vilniuje gatvėse girti gabenami į vadinamas blaivyklas. Žmonės, nerasdami tuščių vietų restoranuose, pasuka į parduotuves ir geria jose, be to, kiemuose, vadinamuose "kampuose". Ne-

pilnamečiai dažnai geria su suaugusiais. Vilniaus kaikiuriuose technikumuose bei mokyklose direktoriaus įsakymų knygosė mirga papeikimais už girtavimą....

Siūloma įvairių priemonių girtuokliavimui sustabdyti. Vilniaus miesto pareigūnas Rapšys mano: reikia daugiau aludžių, kavinių, jaukiai įrengtų užieigų..... Gamyklose trūksta kultūrinės aplinkos. Todėl, kai darbo metu gamyklose vyksta išger-tuvės, pasirodo, į blaivy-klas po to išgabena dešimtys darbininkų.

Kova su girtuokliavimu sunki, nes paauglių tėvai skatina išgėrimus. Jauni-mo tarpe įsivyravusi pa-žiūra, kad stikliukas-pir-masis vyriškumo požymis. Moksleiviai iš atostogų grįžta.... girti. Mokslei-viai aiškina: "Tėvelis įdė-jo, sako, su draugais at-švęsi susitikimą". Jei toki tėvai, kas belieka kalbėti apie auklėtojus?

(E)

• LIETUVOS foto meninin-kų darbai, dažnai teigia-mai įvertinami užsienyje. Tarptautinėje foto paro-doje Jugoslavijoje, Skoplo-je mieste, lietuviai buvo laimėję taurę už geriausią darbų kolekciją, o kitame mieste, Maglaj, aukso me-daliu buvo įvertintas. A. Sutkaus nuotraukų rinki-nys. Lietuvių foto-meni-ninkų darbai buvo ekspo-nuoti Leningrade, ir toli-mame Novosibirske. Be

to, Lietuvos fotografijos parodos šiais metais vyko Tbilisi, Raizanėje, Voro-nežė, Odesoje.

• LIETUVOJE, kaip skel-bia "Komjaunimo Tiesa" šiais metais į aukštasias mokyklas priimta 12,000 studentų, Lietuvos aukšto-siose mokyklose esą gali-ma studijuoti net 130 spe-cialių mokslų. Vilniaus pedagoginiame institute bus geografijos-pedagogi-kos skyrius. Yra ir tokių specialybių, kaip estradi-nių orkestrų vadovai ir ekskursijų vadovai. Lietu-voje veikia technikumai, tai vidurinės specialės mokyklos, į kurias šiais metais priimta iki 20 tūkstančių studentų. Bus išleidžiami įvairių spe-cialybių technikai. Stipen-dijos aukštosiose mokyk-lose 40-45 rubliai į mė-nesį. Stipendijos skiriamos pirmoje eilėje tiems stu-dentams, kurie geriausia mokosi, o svarbiausia, tiems kas dalyvauja "vi-suomeninėje veikloje", reikia suprasti, kad dirba komunistiniame judėjime.

• LIETUVOJE netikėta negerovė. Atsirado nepap-rastai daug valkataujančių šunų ir kačių. Pernai tokių benamių gyvulių nušauta: kačių-10,000, šunų-8,000.

• ČEKOSLOVAKIJOJE įvykusioje parodoje Vil-niaus pasižymėjęs foto-grafas A. Sutkus laimėjo pirmą prizą už savo foto-"Mano dėde iš Bradėsių".

ZIETELOS TARMĖ

Lietuvių seniau gyvena gana toli į pietryčius nuo dabartinės Lietuvos sienos. Tačiau dėl valdančiųjų sluoksnių ilgai vykdytos nutautinimo politikos šie lietuviai pagaliau subaltarusėjo arba sulenkėjo. Kai kuriose vietose išliko pavienių asmenų, kurie šiaip kalba baltarusiškai ar lenkiškai, bet moka ir lietuviškai. Šios vietos dabar įeina į Baltarusijos sudėtį. Lietuvių kalbos ir literatūros instituto 1956 ir 1958 m. suorganizuotos ekspedicijos nustatė, kad Breslaujos ir Vidžių rajonuose daugiau kaip 50 kaimų yra žmonių, mokančių lietuvių kalbą. Lietuviškai kalbančių žmonių esama taip pat Jurotiškių, Varenavo, Rodūnios, Gardino ir kitų rajonų sodžiuose. Kai kur lietuviškai kalbėti jau nebemoka, bet supranta, be to, dainuoja lietuviškas dainas, vartoja lietuviškus vietovardžius. Paprastai

lietuvių kalbą temoka seni žmonės, o jaunesnioji karta labai nutautusi ir labai sparčiai pereina prie slavų kalbų.

Tolimiausia lietuvių kalbos sala yra Gardino srityje, Zietelos rajone, 80 km nuo Lietuvos TSR sienos, 50 km už Lydos. Lietuviškai kalbančių žmonių yra tik šiaurinėje šio rajono dalyje – Zasečių ir Pagirių kaimuose. Nors pačioje Zieteloje ir nebėra lietuvių kalbos atstovų, tačiau iš tradicijos ir dėl patogumo ši tarmė vadinama Zietelos tarme.

Zietelos tarme mokslininkai susidomėjo jau maždaug prieš 80 metų. Į šias vietas 1886–1909 m. penkis kartus buvo atvykęs žinomas to meto kalbininkas E. Volteris. Tuo metu čia gyveno dar 1156 lietuviai. 1906 m. Zasečiuose lankėsis K. Būga rado dar 400 žmonių, kurie kalbėjo lietuviškai. Per savaitę K. Būga čia surinko daug ver-

tingos kalbinės medžiagos. Šią tarmę tyrinėjo ir paskelbė jos tekstų estų kalbininkas P. Arumaa ir norvegų kalbininkas Chr. S. Stangas. 1933 m. duomenimis Zasečiuose dar buvo 31 lietuviškai kalbanti šeima (iš viso 95 suaugę ir 25 vaikai) ir 80 šeimų (245 suaugę ir 175 jauni), kur lietuviškai kalbėjo daugiausia tik senieji žmonės.

Pastaruoju metu Zasečių kaime buvo apie 30 lietuvių kalbą mokančių žmonių, o suprantančių – apie 90. Pagirių tarmei atstovavo tik dvi gerai lietuviškai kalbančios senos seserys. Taigi lietuvių kalba šioje saloje baigia visiškai išnykti. 1957–1960 m. Zietelos tarmę tyrinėjo Aloyzas Vidugiris. Surinktos medžiagos pagrindu 1962 m. jis apgynė kandidato disertaciją "Zietelos lietuvių tarmė". Tai labai reikšmingas mūsų dialektologijos darbas – čia visapusiškai ir išsamiai aprašytos Zietelos tarmės ypatybės, pateikta gerai užrašytų tekstų, vietovardžių.

Lietuvių kalbos salos Baltarusijos itin svarbios mūsų istorinei dialektologijai ir apskritai kalbos istorijai. Jos padeda geriau suprasti kalbų kontaktų ir dvikalbiškumo problemas. Šios tarmės, ilgą laiką būdamos izoliuotos nuo kitų lietuvių kalbos tarmių formų, turtum sustingo, išlaikė daug senovės. Čia randame tokių kalbos dalykų, kurių pasitaiko tik mūsų seniausiuose raštuose. Pvz., Zietelos tarmėje vartojami visi keturi vietininkai – vidaus esamasis (rugiuos, ausysa), vidaus einamasis (kraštān, svečiuosna), pašalio esamasis (žmogip, musip), pašalio einamasis (namop), savybiniai įvardžiai – manas, tavas, savas, atematiniai veiksmazodžiai ait(i) "eina", duost(i) "duoda", veiksmazodžio būti būtojo kartinio laiko trečiasis asmuo bit(i) "buvo", prielinksniai sa "su", pie "prie" ir kt.

Nežiūrint kai kurių bendrų ypatybių, Zietelos tarmė gana smarkiai skiriasi

PHARMACIE
Gagnon

ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE

366-9742

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

nuo visų kitų dabartinių lietuvių kalbos tarmių.

Viena aišku: čia vyrauja pietvakarių aukštaičių ir vakarų dzūkų tarmių elementai. A. Vidugirio nuomone, Zietelos tarmė susidarė pietvakarių aukštaičiams ir dzūkams kartu gyvenant ilgus šimtmečius. Matyt, čia į dzūkų gyvenamą teritoriją, 13–14 a. atsikraustė pietvakarių aukštaičiai (greičiausiai iš buvusios Rytų Prūsijos).

UNIKALUS ŽODYNAS

Vilniaus Valstybinis V. Kapsuko universitetas išleido unikalų lietuvių leksikografijos istorijoje "Orija kalbos žodyną". Orija kalba yra Orisos valstijos gyventojų kalba, Indijos konstitucijos pripažinta viena iš penkiolikos šios šalies valstybinių kalbų. Orija kalba priklauso Indijos indoeuropiečių (arijų kalbų) rytinei grupei ir žodyno atžvilgiu laikoma artimiausia senoviniam sanskritui. "Orija kalbos žodyne", kurį sudaro daugiau kaip trys tūkstančiai šios kalbos žodžių, pateikiami ne tik jų lietuviški ekvivalentai, bet taip pat hindi kalbos ir sanskrito sinonimai, dažniausiai atskleidžiantys šių kalbų giminystės ryšius.

Žodyną sudarė universiteto klasikinės filologijos katedros docentas Ričardas Mironas, žymiausias sanskrito žinovas ir tyrinėtojas Lietuvoje, veiklus TSRS – Indijos draugystės draugijos narys.

● **BAKU** mieste, Azerbaidžane gastroliaavo Vilniaus lietuvių artistų grupė: solistai E. Gutkauskas, V. Kuprys, A. Mikšytė, M. Bekys.

(E)

● **LIETUVOJE** 1971 metais, eismo nelaimėse žuvo 761 žmogus. Iš viso buvo 4799

Dantų gydytoja

DR. A. O. JAUGELIENĖ

1410 Guy St., 1 a. 11 - 12 k.

Tel: 932-6662; namų 737-9681

eismo įvykiai ir 4428 žmonių buvo sužaloti. Nustatyta, kad 1640 avarijų kaltininkai buvo vairuotojai. Be to, pasirodė, kad net 1065 vairuotojai įvykdė sunkius eismo nusikaltimus alkoholio įtakoje.

Kasmet 13–15 tūkstančių girtų vairuotojų Lietuvoje patenka į eismo prižiūrėtojų rankas. Pernai žymiai padaugėjo auto nelaimių skaičius, dėl girtų vairuotojų kaltės, kolchozuose. Be to, padidėjo nelaimės ir dėl traktorininkų kaltės. Paaiškėjo, kad beveik 90 proc. traktorininkų buvo girti...

● **DIDŽIASA LIO** kaime statoma milžiška gamykla, kuri per metus padarys 135 milijonus drenažo vamzdžių. Jau namai pradėti statyti ir, kaip matyt, netrukus ten išaugs iš-tisas miestas.

● **MAŽEIKIAI**, dideliu okupanto užsispyrimu, paverčiami pramonės centru. Čia yra naftos gamyba, kompresorių dirbtuvės, elektrotechnikos įmonė. To maža, Mažeikiuose didelė pieninė, kuri esanti tokia pažangi, kad Mažeikiuose buvo iš visos Rusijos suvažinę įvairių respublikų pienininkai stebėtis čia atliekamu darbu.

KVARTETAS Į LIEŽĄ

Į tarptautinį styginių kvartetų konkursą Lieže, Belgijoje, išvyko Lietuvos jaunųjų atlikėjų kvartetas – A. Vainiūnaitė, P. Kunca, D. Katkus ir A. Vasiliauskas.

Prieš aštuonetą metų iš tokių pat varžybų laureato vardą parsivežė Lietuvos styginio kvarteto artistai. NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS

R.J. Išganaitis, BA, BCL

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST – SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-3364

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
MONTREAL
TEL. 255-3535

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

INKSTAI IR HIPERTONIJA

Seniai pastebėta, kad arterinės hipertonijos (aukšto kraujospūdžio) atsiradimui turi reikšmės inkstai. Pirmasis tai pažymėjo mokslo apie inkstų ligas kūrėjas Braitas 1827 m. Inkstų vaidmenį hipertonijos išsivystymui akivaizdžiai parodė Goldblato bandymai: susiaurinus šunims inkstų arterijas, jie suserga hipertonija. Dabar jau nustatyta, kad inkstų medžiaga reninas sintezuojamas ir kaupiamas jukstglomeruliniame ląstelėse, kurios randamos inkstų periferinių arterijų sienelėse. Pats reninas nekeičia kraujospūdžio. Jam paveltus atitinkamą substratą, sintetinasi angiotenzinas I, kuris transformuojančio fermento dėka pereina į aktyviąją formą - angiotenziną II. Pastarasis yra pats stipriausias iš visų veiksmų, pakeliantis kraujospūdį. Padidinta renino ir angiotenzino gamyba gali tapti hipertonijos priežastimi. Šiuo metu angiotenzinas yra gaunamas sintetiniu būdu ir vartojamas kraujospūdžiui ūmiai pakelti.

Šituo nesibaigia inkstų vaidmuo kraujospūdžio reguliavime. 1943 m. Grolmanas pastebėjo, kad, pašalinus žiurkėms po vieną inkstą, pakildavo jų kraujospūdis. Iš inkstų buvo išskirta keletas antihipertoninių medžiagų. Po daugelio tyrinėjimų su brendu prielaida, kad inkstai išskiria į kraują medžiagas, mažinančias kraujospūdį. Tai buvo bradikininai ir prostaglandai, kurių nepakankamumas gali sukelti kai kurias hipertonijos formas.

Šiuo metu stengiamasi paaiškinti inkstų presorinės sistemos ryšį. Iš daugelio pasiūlytų pažymėtina Peidžo hipotezė, pagal kurią reninas atlieka dviejų vaidmenį. Ūminėje hipertonijos stadijoje aukšto kraujospūdžio priežastis glūdi žymiai padidintoje renino produkcijoje. Lėtinėje stadijoje renino kiekis nežymiai viršija normalų, kurio pakanka depresorinės sistemos blokavimui.

Šitie ir daugelis kitų tyrinėjimų klausimų turi didžiulę praktinę reikšmę hipertonijos gydymui.

Gyd. B. Jonušas

BANDYMAI ATAUGINTI SUŽALOTAS GALŪNES

Niujorko universiteto medicinos centre dr. R. Bekeris ištyrė, kad elektros srovė iš dalies stimuliuoja žiurkių amputuotų galūnių augimą. Keilioms dešimtims žiurkių buvo amputuotos priekinės galūnės, o prie amputacijos vietų buvo prijungta silpna elektros srovė, kuri stimuliuodavo galūnių ataugimą.

Taip eksperimentuodamas dr. Bekeris rėmėsi savo hipoteze, pagal kurią žmogus ir kiti aukštesnieji gyvūnai prarado sugėbėjimą atsiauginti galūnes, nes jų organizmai nebegali generuoti tiek elektros, kad susidarytų pakankamai stiprus stimulus naujai galūnei formuoti.

Dar neiširta, kaip ląstelės ir audiniai persigrupuoja piūvio vietoje. Dr. Bekeris mano, kad elektros srovė priverčia ląsteles grįžti į primityvią, nespecializuotą būklę, ir vėl tapti lyg gemalo ląstelėmis. Vėliau kažkokiu būdu šios ląstelės vėl tampa specializuotos ir, pradėjusios daugintis, gamina į save panašias raumenų, nervų ir kaulų ląsteles.

Pensilvanijos universiteto klinikoje elektros srovė buvo pritaikyta žmonėms. Pastovi elektros srovė (10 mikroamperų ištisą parą) buvo leidžiama vienam ligoniui, kurio kaulų lūžis negalėjo suaugti 2 metus. Po 8-9 savaitių lūžis sugijo.

Tais atvejais, kai lūžę kaulai nesiliesdavo, elektros srovė jų "nesuaugindavo".

● MAISTO PIRKĖJAI Lietuvoje nusiskundžia trūksta prekių, jos menkos kokybės, ar pavėluotai pristatomos. Pagal "Tiesą" Vilniaus krautuvėse įprasta pirkėjui išgirsti žodžius: pieno nėra, jo dar neatvežė, arba - alus išsi-
baigė... Vartotojai Vil-

niuje labai mėgsta Kauno duoną, lietuvišką sūrį, Panevėžio šoninę, kumpio dešrą ar vadinamą Išky-lautojų užkandą. Tų produktų pagaminama vos viena kita tona.

Nusiskundžiama, kad duonos gaminiuose pasitaiko nereikalingų priedų, makaronai blogai užklijuojami.

Kodėl maisto produktai pavėluotai pristatomi? Štai ką dėl to aiškino pieno direktorius P. Gričiūnas: kasdien nuo 4 val. ryto turi dirbti 150 žmonių, daugiausia krovėjų. Dalis jų pavėlavo ir bijai juos griežčiau bausti, nes jie mielai apsisitrauks iš darbo, žinodami, kad jo gaus kitur. Esą, prekės iškraunamos bei pakraunamos ne mechanizuotai, bet... senelių metodais.

GYVENIMISKA

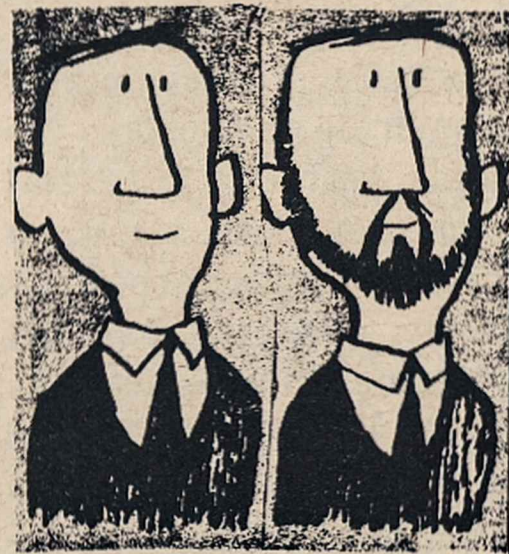
Žmona: Nusprendžiau išmokyti vairuoti automobilį. Paprašiau, kad mano vyras mane mokyty. Ir po 30 metų gražaus vedybinio gyvenimo, tuo metu mes buvome arčiausia prie divorso.

Vyras: Savo gyvenime nemušiau moters. Bet tuo metu negalėjau save suvaldyti, taip man norėjos kumščiu jai tvoti. Žmona: - Viskas gerai pasibaigė. Nuėjau į šoferių mokyklą, išmokau vairuoti. Ir mes vėl dabar gerai gyvenam.

● VARŠUVOJE Pilsudskio laikais bankete metu buvo pasodintas prie stalo kardinalas greta vyriausio rabino. Kardinalas nusprendė pajuokauti:

- Ar galiu jums pasiulyti kumpio, - paklausė jis rabiną.

- Mielai, - atsakė rabinas; bet kumpį ragausti tik jūsų eminencijos vestuvėse.

Tėvas ir sūnus. Ne, apsirikot, tėvas kairėje.

Tony's Photo Studio
1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
VAIRIOS PROGOS
TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237

(vairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.
601 St. Jean Road.
Tel. 695-3883

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kita
- Montrealiečiams lengvai pasiekama greitkelio Nr. 40 arba Nr. 20.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street
LaSalle, Que.

TEL:
366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower ir taip pat motorinės valtys. Sav. G. Desrochers

Jetté & Frères

Hydro - Quebec atstovas,

Tik apmokate mėnesinę elektros sąskaitą.

1.75 par mėn per month

kuris išnuomuoja ir įrengia karšto vandens šildymą.

40

2.25 par mėn per month

60

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrengimai. Taip pat garinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Veltui įkainavimas.

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktoriai.

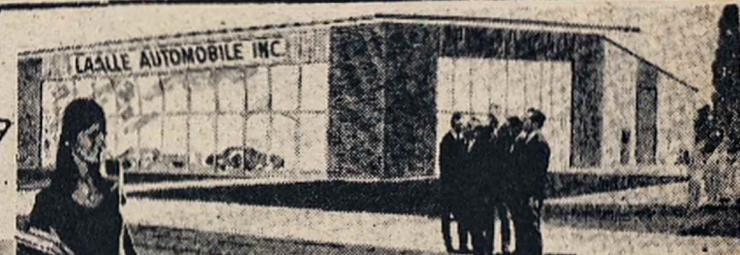
140-2e AVENUE - 366-0330

LaSalle
AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULI
Président

P A R D A V I M A S

Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechanizuotomis priemonėmis įvairius ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.

Tel. 365-3364

P R I E Š A U L I Ų V Ė L I A V O S

Klysta ir tie tautiečiai, kurie galvoja, kad rusiškasis okupantas sužmoniškėjo!

Mažiau būtų daroma Tėvynės laisvinimui žalos, jeitokie neišmanėliai tautiečiai tylėtų ir tų savo paskalų neplatintų. Dabar gi jie tą žalingą nesupratimo sėklą nešioja ir laisvai ją sėja kiekvienam, kas tik nori klausyti, tuo, gal net be blogos valios, varydami propagandą okupanto naudai.

Na, sakysite, tremtiniui individui gal ir galima vieną - kitą priekaištą padaryti, sutinku. Bet organizuoti mūsų bendruomenė tai dirba.

Taip, turlu pripažinti, kad dirba labai daug: surengiame vaidinimus, literatūros vakarus, surengiame prašmatnius koncertus, net imantrias operas sugebame pastatyti. Tai yra girtina ir labai reikalinga. Bet ar tai yra laisvinimo darbas? Ar tuo padarome Tėvynės okupanto prestižui bet kokios žalos? Ar sukeliamo jam kokio rūpesčio? Visai ne! Tik parodome jam, kad esame labai kultūringi, kad gyvename gerai, esame ramūs ir laimingi, ir esame patenkinti savo padėtimi.

Turime išmokti suprasti, kad kultūrinis darbas, tikraja prasme, nėra laisvinimo darbas. Dabar

ne! - tas šimtmetis, kada reikėjo vaidinimais liaudį nuo nutautėjimo gelbėti. Šiandien lietuvis tiek Tėvynėje, tiek čia yra šviesus ir žino ko siekia. Antai, net iš okupuotos Lietuvos Jungtinių Tautų sekretoriui atėjo peticija su 17,000 parašų, prašanti daryti žygių, kad būtų sušvelninta religinė spauda. Koks drąsus žygis! Padėkime jiems. Padėkime jiems visais įmanomais būdais: rengime masines demonstracijas, rašykime peticiją atitinkamiems tarptautiniams ir vietiniams organams su šimtais tūkstančių parašų, įjungkime savo bei svetimą spaudą ir t.t. Štai kur bus tikras laisvinimo darbas.

Paimkime mūsų minėjimus, šventes ir pasiklausykime mūsų kalbėtojų: jų kalbos lėkštos, neuždegančios, okupanto neerzinančios. Mūsų prelegentai daugiausia kalba apie kas buvo, ne kas yra. Trumpai, mes gyvename praeity ir mūsų klausytojus taip nu-teikiame. Tiesa, Vincas Kudirka mokė mus "iš praeities stiprybės semtis." Bet tuo žodžius rašydamas jis neturėjo minty, kad suėję dūsautumėn ir kartotumėn, kokie geri buvo senieji laikai. Jis mokė atsimitus praeities garbingus lietuvių žygius semtis iš jų stiprybės.

ŠAULIAI LIETUVIŠKOS SPAUDOS TALKININKAI

Šauliai Nepriklausomybės metais, šalia pagrindinio karinio apmokymo, lygiagrečiai gyvai reikėsi ir kultūrinėje srityje. Šauliai buvo aktyvus lietuviškos, tautinės, patriotinės spaudos remėjai, ne tik ją skaitė, bet ir ją platino.

Spauda, lietuvių tautos kelyje buvo, yra, ir bus svarbiausiu pagrindų lietuvybei išlaikyti.

L. Šaulių dvasios žmonės tremtyje, suranda vis dar pritarėjų. Ypatingą dėmesį mes turėtume kreipti į lietuvišką patriotinę spaudą. Pirmoje eilėje mums rūpi tie laikraščiai kurie palaiko ir šaulių dvasią.

Jau daug metu "Karyje" yra "Tremties Trimitos" ir "Šaulė Tremtyje". O šio laikraščio puslapiuose ir vėl pasirodo, prieš kelius ryžto ir kovos dvasios, žodžiu-kovoti, ir dar kartą -kovoti už atėitį.

Neretai tenka ksaityti iš kur nors korespondenciją ar ir platesnį aprašymą, kuriame pasigiriama, kad įvyko toks tai minėjimas ar šventė, kurioje dalyvavo ir kalbą pasakė toks tai senatorius. Ir to minėjimo ar šventės rengėjai patenkinti galvoja, kad va, to senatoriaus dalyvavimas ir kalba, tai bent sudrebino Kremliaus pamatus. Bet ar taip iš tikrųjų yra? Anaip tol ne! Nes kagi senatorius? Kokį turi toji jo kalba? Jie paprastai savo kalbose pagaili mūsų ir dar priduria, kad esame kultūringa tauta ir todėl Lietuva vėl turėsianti būti laisva. Na, pirmiausia, tiek mes ir be senatoriaus žinome. Antra-tie jo žodžiai taip ir palieka siaurame lietuvių bendruomenės ratelyje, nors ir paskelbti viename - kitame lietuviškame laikraštyje. Ir taip iš didelės bombos išsina bereikšmis praturto burbulo garsas, kurio okupantas gal net negirdėjo, o tuo mažiau pasaulis.

MOTERŲ DARBAS ŠAULIŲ EILĖSE

Tenka rimtai pagalvoti apie tremtyje esančių lietuvių šaulių veiklą. Tiesa, kad jau daug laiko praėjo, o šaulių veiklą Kanados žemėje tik pamažu galėjom išjudinti.

Kiekvienas, kurs gyvena šauliškėmis nuotaikomis, džiaugiasi šiandien atliktais darbais. Čia toli nuo senosios tėvynės pavyko atgaivinti tradicines šaulių tarpe viešpatavusias nuotaikas.

metus ėjęs, vėliau sustojęs, šaulių skyrius "Trimito Aidas".

Manau yra atėjęs laikas visų atsidėjimu atgaivinti Nepriklausomybės metais buvusią spaudos platinimo tradiciją.

Manau kiekvienas šaulys-šaulė turėtų pajusti pareigą, kaip kad yra pabrėžta ir L. Š.S-gos, statute, lietuvišką patriotinę spaudą prenumeruoti, ją skaityti ir platinti.

Tikiu kad visi šauliai stos į mūsų spaudos platinimo - talkininkų eiles. Juk gerai suprantame, kad šiais laikais spauda yra mūsų ideologijos pagrindinis ginklas. Mums visiems svarbu, kad lietuviška spauda būtų dar labiau pajėgesne kovoje už Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymą.

Artėjančio rudens ir žiemos mėnesiai yra patys dekingiausi šiai šauliškai akcijai vykdyti.

Mūsų pareiga, surasti po kelius, ar bent nors po vieną naują prenumeratorių. Savo apylinkėse sudarykime, neskaityančių šeimų sąrašus ir aplankykite kiekvieną jų. Jeigu laikraščiams mes atsiųsime tokių žmonių adresus, tai jie be abejonės rās keilią juos įtrauktį skaitytojų eiles.

Patartina šia spaudos talkininkų akciją vykdant prie kiekvienos kuopos sudaryti komisijas iš aktyvesnių šaulių.

J. Šiaučiulis.

J. JANULIS, iš Čikagos pietvakarių paylinkės baigė Karo aviacijos akademiją bakalauro diplomą ir 2-jo leitenanto laipsniu. Paskirtas į Loredo aviacijos bazę.

Julija Strelionė, Kanados liet. Šaulių Rinktinės moterų vadovė.

Džiaugiuos, kad turiu geros progos šio laikraščio skiltyse prabilti į gausius Kanados moterų šaulių būrius. "Trimito Aidas" vėl atgaivintas pagelbės mums sustiprinti šauliškąjį darbą.

Dabar jau daug kas priklauso nuo mūsų pačių pasiryžimo. Jeigu mes galėsime, nuoširdžiai dirb-damos, viena kitai pagelbėdamos, išjudinti jau esamas kuopose šaules, tai visas šaulių veikimas bus žymiai našesnis.

Pirmas mūsų rūpestis, tai papildyti šaulių eiles jaunomis jėgomis. Reikia šaukti jaunuolius šauliškąs vėliavos prieglobstyje stiprinti mūsų tautinius jausmus. Romo Kalantos liepsna juk atsiliepia kiekvieno gero lietuvio širdyje.

Mes šaulės turim daug svarbių pareigų. Mūsų lietuviškoji visuomenė esti jautri, jeigu kas ją pažadina svarbiems žygiams. O šaulės privalo būti pirmose eilėse, kai reikia sukelti tautinį entuziazmą ir pasiryžimą. Mūsų pareiga būti pavyzdžiomis talkininkėmis broliams šauliams, kada jie imasi kilnių patriotinių darbų. Neužmirškime, kad Lietuvos nelaimėje labiausia nukentėjo šauliai. Priešas jiems buvo žiaurus. Šios aukos turi pasilikti mūsų širdyse. Moteriškuoju jautrumu palaikykime šių aukų atminimą. Mūsų pareiga lankyti ir puošti čia esamus lietuvių patriotų kapus. Palaikykime viltį kiekvieno lietuvio širdyje, kad ateis laikas ir mūsų tėvyne vėl bus laisva.

Julija Strelionė
Kanados Šaulių Rinktinės
Moterų Vadovė.

Toronto VI. Putvio šaulių kuopos valdyba: iš kairės: J. Astrauskas, Z. Jonikienė, V. Pečiulis, pirmininkas S. Jokubaitis, P. Jonikas, R. Daugėlienė, ir šaudymo vadovas B. Savickas.

Jo gi megiamiausias
arkliukas visais laikais
buvo niekinti žmonių rely-
giją, naikinti mūsų sava-
rankumą, meluoti apie so-
cialines reformas, kurias
lštikrųjų yra padarytos ne
socializmo, bet rusiško
nacionalizmo naudai.
Klastuoti mūsų tautos gar-
bingą istoriją, nuubaginti
lietuvių kalbą tokiu kalbi-
niulaužu, kad gėda darosi
skaityti dabartinius sovie-
tiškai lietuviškus spaus-
dinius. Jei kuris lietuvis
tą pati kemša į mūsų spau-
dą laisvos spaudos vardu

Pavojingiausi tie, kurie aiškina, kad mūsų tautai nėra geresnio kelio, kaip tas kurį rodo dabartiniai rusiškieji gauleiteriai. Siūlo bučiuoti rusų grandines. Tokios ir panašios piršlybos nedaronei mūsų tribūnų nei mūsų spaudos laisvom, greičiaudaro jas svetimos įtakos, priešingos mūsų laisvos tautos interesams, vergėmis.

Paliekant Žarėnus, mūsų kėlią į Plungę lydi giliai pradubusi tarp slėnio šlaitų Minija, kuri daro kai kur staigias ir sudėtingas kilpas. Įdomiausia tokių kilpų yra prie Paplienijos kaimo, dar visai netoli Žarėnų. Toje kilpoje stūkso įdomios išvaizdos piliakalnis. Jį supa srauni Minijos tėkmė, iš šiaurės saugo pylimas. Dar neseniai jo papėdė buvo patvenkta, kiek žemiau sukosi malūnas. Pats kalnas neiškyla virš aplinkinio paviršiaus. Jį pastebėsime pagal purų lapuočių kūgį, iškylantį virš laukų. O kai priartėji, nusileidi į slėnį, tai matai, kad ten, klonio dugne stūkso Minijos apgraužtas, žmogaus paaukštintas kalnas milžinas. Paplienijos apylinkėse, prasidedančiuose Rupšų miškuose, Minijos klonis toks senoviškai pas-

Nuo Žlibinų kelias iš-

Išaugęs Žemaičių kalvyno sūkuryje, įdomus savo praeitimi ir dabartimi, tas miestas, važiuojant per jį, vilioja sustoti, pavaikščioti. Turi Plungė ir puikias apylinkes: Gāndingą, Šateikius, Platelius, Alsėdžius su jų miškais. Nuo čia nuolydžiais aukštumų šlatais galima pasirinktine mažiau patrauklų taką link jūros.

1972.IX.27

po chicagos dangum

PO ATOSTOGU. Pertrauka padaryti metuose, yra neapsakomai gerai. Nors kelios savaitės, bet žmogus gyvena kitu pasauliu, mintimis ir vaizdais. O dabar sukaupęs naujų jėgų, vėl įmušinėję ir vėl Jums mieli skaitytojai bersiu žinias, apie visų lietuvių gyvenimą, visus vienodai paliesdamas, matydamas visų veiklą, darbą ir žygius, nelaimės ir liūdesius ir per tai tikrus faktus ar jie būtų linksmi ar širdį veriantį.

JAUNIMO CENTRAS. Rug. 10 d. prie JC iškylo dvi vėliavos: Amerikos ir Lietuvos. Kun. Kubilius kuris atlikęs statybos darbą, išvyksta į Montrealį. Jo žodžiais, tartais per Lietuvių Forumą, JC bus iki tol lietuvių, kol bus nors vienas kas jį naudosis. Tėvai Jezuitai, jų rankose šis turtas, joks svetimtautis prie jo rankos negali kėsintis, nes visi pinigai atėjo be jokių kitų pagalbų, o tik vien lietuvių. Atidarius naujus pastatus, JC bus keturios lietuviškos mokslo institucijos, muziejai, ir kt. Atidarymo proga išėjo didelis leidinys, o išklmės ir bankietas pasisekė labai gerai.

LIETUVIŲ TELEVIZIJA Buvo liūdna padėtis LTV, nes lėšų nėra, o programą nesinorėjo uždaryti. Tačiau vedėjo p. Šluto ir valdybos dėka ir sumanumu, jau po kelių savaičių, programa turi pinigų metams. Kiekvieną sekmadienį vis telefonu prašė žiūrovų, kas parems, net visą valandą,

ėjo pašaukimai, aukos, pasižadėjimai, kas po dolerį, kas po šimtą, kas po 25 dol. ir paskutinį sekmadienį rugs. 10 jau buvo 260 rėmėjų garantavo metams programą. Tą vakarą žūr. Algis Rukšėnas iš Rytinės Atlanto pakraščio Amerikos turėjo pasikalbėjimą su p. Sakadolskiu, kurie suteikė naujų žinių apie Simą Kudirką ir jo atminimui leidžiama A. Rukšėno knyga. Foto reparačiai, kuriuos parengia fotografas Noreika, rodė jau kelintą sekmadienį įvairus įvykius iš lietuviško gyvenimo. Madų parodą pasisekė, vis keletą šimtų pelno, o dabar jau yra rūpinasi sudaryti stipresnę programą ir net pratęsti iki valandos laiko. Bus surengta ir spaudos programą.

MŪSU MIRUSIEJI. Nors kelios savaitės, o žiūrėkim, kiek atsiskyrė iš mūsų tarpo: 15 žymesniųjų lietuvių. Jų tarpe mes prisiminsim B. Zapolienę, Prano Zapolio, Lietuvos Vyčių šokėjų grupės vadovo motiną. Velionė buvo veikli patriotė. Kun. Plunkys laidotuvisė pažymėjo, kad dideli darbai čia žemėje yra atliekami ir darbščių motinelių, organizacijose. Michigan mieste mirė Akvilė Rudienė, kurios vyras yra mokytojas ir veikėjas Beverly Shores liet. kolonijoje.

LIETUVIAI PAMINĖTI Chicagos spaudoj. Miesto centre rugs. 13 d. įvyko lietuvių pasirodymas, kur dalyvavo Smieliauskiene

šokėjų grupė, Pakšto kanklių ansamblis, jų paveikslai mirgėjo didžiuliuose dienraščiuose. Puiku, kad taip pasisekė išpildyti programa tūkstančiams žmonių. Virg. Markevičiūtė parašė Daily News laišką, kuriame iškėlė tokį reikalą: Kodėl pavergtos tautos negali atstovauti olimpiadoj su savo sportininkais, juk Lietuva galėtų atstovauti užsienyje lietuviai. Dabar visi pavergtų tautų sportininkai atiduoda garbę Sov. Rusijai. Mėras Daley labai džiaugiasi lietuviai Chicagoje ir jis niekuomet nepraleidžia visom programom išleisti praklomacijas Lietuvos reikalui. Pastabos pasiūlymai ir ašaros. Mūsų spaudoj agr. Jonas Nertašius jau kuris laikas rašo: "Ar Amerikoje yra lietuviškų komunistų". Jis išsamiai gvildena jų veiklą. Autorius gerai žino, kad komunistam veikti Amerikoje yra pilna laisvė, tik reikia nuo jų šalintis ir nepakliūti į jų pinkles, nes jie visi priklauso Maskvai. Maskva kankina ir smaigia Lietuvą, todėl patriotinė lietuviškoji visuomenė nuo jų apsirobojusi. Seniai išmirs, jaunų nėra, todėl daugiau jų veiklos ir nebus.

RAMOVĖNAS A. Juškevičius siūlo, kad lituanistinėse mokyklose reikėtų įvesti karinio parengimosupazindinimo pamokas ir stiprinti tautinį auklėjimą, nes jaunimas nieko nežino apie Lietuvos kariuomenę. Prof. Jonas Genys aprašydamas Miami Beach republikonų konvencijos išpuolį, pažymėjo, kad susisiekimo d-to skre, J. Volpė pasiūlydė prieš Simo Kudirkos paveikslą ir apsiverkė. Norėtume paklausti p. Volpę, kur jis buvo kai S. Kudirka rusai sumušę įsivare į laivą, kai jis 8 valandas buvo Amerikos laive. Juk niekad nėra vėlu šią skaudžią klaidą atitaisyti: spausti prez. Niksoną, kad jis ištrauktų iš lagerio kenčiantį Kudirką, juk p. Volpė kaip tik yra jo dešinė ranka.

NAMU SAVININKAI.

PARDUODU
1968 metų BUICK / SKYLARK.
Skambinti R. Kličiui - 768-9326

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais "TALKA" uždaryta.

Mokame už:

depozitus	5%
šėrus ir sutaupas	6%
už vieno metų terminuotus indėlius	6½%
ir virš \$10.000 — 3 metams	7%
duodame:	
asmenines paskolas iš	10%
nekiln. turto paskolas iš	8½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Pardudame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$3.400.000.

Rugs. 15 d. parapijios salėje įvyko Marquette Parko namų sav. susirinkimas, kuriame valdybos nariai padarė pranešimus, sen. Frank Savickas, kand. į 3 distr. kongresą Coman, atst. Beatty, klebonas kun. A. Zakarauskas sveikino narius ir džiaugėsi veikla, prašė, kad lietuviai nebėgtų iš Marquette Parko, laikytusi vienybės. Politikai kalbėjo labai opiais klausimais, o p. Coman prisiminė S. Kudirką, jei jis galėtų, jis stengtųsi išvaduoti iš komunistų. Namų savininkų draugijai virš 700 narių, valdyba dalyvauja įvairioje veikloje, ypač prieš pigius namus, prieš mokyklų integraciją, skatino narius veikti. Daugiausia dirba viceprez. Bagdžius, kuris atstovauja namų sav. ir kitose amerikiečių organizacijose. Susidarytas komitetas su Muray Parko savininkais, kurie prašo moralinės paramos, kad išlaikyti savo rajoną baltu, nes jei jis kris, Marquette Parkas stovi jau kovos fronte, žinoma, jei namų savininkai neparduotų namų juodžiams, klausimas

slinkimo būtų išrištas, bet matomai negali žmonės išlaikyti teroro ir spaudimo, kur jau negrai apsigyveno, palikę namus bėga tolyn. SHA problema kiek aprimo, nes bendrovė neturi pinigų pigius namus statyti.

Marquette Parke nuo spalio 12 d. 1-5 val. p.p. pradės veikti skiepijimo centras Kedzie ir Marquette Rd, valdiškose pastatuose. Skiepijimas nemokamai nuo difterijos, tetano, polijo, tymų ir kt. ligų.

Chicagos mėras Daley pranešė, kad miestas statys modernius namus ir gavo 38 mil. dol. iš federalinės valdžios, tuo miesto gyventojai gaus 600 naujų darbų. Mėras yra priešingas pigių namų statybai.

Bal. Brazdžionis.

VILNIAUS traukų gatvėje jau eilė metų veikia teatro ir muzikos muziejus, sukaupęs vertingų medžiagą. Tačiau jau viešai nusiskundžiama šio mažo muziejaus vargingomis patalpomis.

IVAIRŲ SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.

Norint pasiūsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ
JSTAIGA

Baltic Exporting Co. 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALUZA

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAI TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

5½% už depozitus
6% už šėrus (numatoma)
6% už taupymo s-tas
6¼% už 1 m. term. dep.
6½% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas

8¼% už mortgicijus

Kapitalas virš penkių milijonų dolerių

ASMENINES PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

XVIII-ji Kanados Lietuvių Diena Montrealyje

— PADEKOS ŠVENTĖS SAVAITGALYJE, spalio 7 ir 8 dienomis.

ŠEŠTADIENIS: a, Krepšinio rungtynės 12 val. 30 min. La Salle High School, 140 – 9th Ave., La Salle, Que.

b, Dailės paroda ir balius 7 val. vakaro JAMES LYNCH HIGH SCHOOL SALEJE,
5440 Notre Dame St. West, Montreal,

SEKMADIENIS: a, Iškilmingos pamaldos katalikams 11 val. Šv. Kazimiero bažnyčioje, 3426 Parthenais St ir Aušros Vartų bažnyčioje, 1465 De Seve St. Montreal. Evangelikams 11 val. 30 min. Lutheran Church, 3594 Jeanne-Mance Street, Montreal.

b, Aktas ir koncertas 3 val. p.p. Plateau salėje, Lafontaine Park, Montreal.

c, Jaunimo pobūvis 7 val. Šv. Kazimiero parapijos salėje.

DALYVAUJA: Toronto, Hamiltono ir Montrealio sportininkai, Montrealio dailininkai, Aušros Vartų parapijos choras, Hamiltono mergaičių choras, "Aidas" ir jaunimo meniniai vienetai: Montrealio "Gintaras", Toronto "Gintaras", Delhi "Palanga", Londono "Rasa".

Išleidžiamas XVIII-sios Kanados Lietuvių Dienos leidinys ir Dienos programa.

INFORMACIJA: Kanados Lietuvių Dienos Komitetas, 1465 De Seve St., Montreal 205, Que., tel. 766-5827, o atvykus į Montrealį šeštadienį informacijos centras veikia Aušros Vartų parapijos salėje, tel. 768-0037.

**LIETUVIŲ DIENA – SOLIDARUMO PAREIŠKIMAS IR PUIKI PROGA APLANKYTI MONTREALIEČIUS
IR SUTIKTI VISOS KANADOS LIETUVIUS.**

Mirė mylima mamytė A. Stefanija Budzeikienė.

Labai nuoširdžiai dėkojame gerb. Aušros Vartų klebonui kunigui L. Zarembei už dažną lankymą jos ligoninėje ir aprūpinimą Šv. Sakramentais.

Šv. Kazimiero par. klebonui kun. F. Jucevičiui už aplankymą ligoninėje ir palaikymą.

Dėkojame visiems lankusiems ligoninėje, aukojusiems Šv. Mišias, dovanas ir gėles, ir pareiškusiems užuojautą.

V. ir J. Biliūnams, G. ir V. Drešeriams, A. ir J. Keršiams, M. ir S. Žanaičiams, B. ir R. Brilvicams, TORONTIEČIAMS B. ir S. Prakapams, O. ir J. Ažubaliams, A. ir A. Stunguriams, J. ir K. Liutkams. Dėkojame D. Girdauskienei už Maldas, ir visiems kitiems lankusiems ją ligoninėje ir palydėjusiems į amžiną poilsio vietą.

Ypatinga padėka M. ir V. Markauskams, daug padėjusiems laidotuvių metu, ir po laidotuvių paruošusiems pusryčius.

Nuliūdusi duktė Janina, ir Kostas Mickai, anūikai, Dana ir Vytautas.

NAUJIESIEMS MOKSLO METAMS

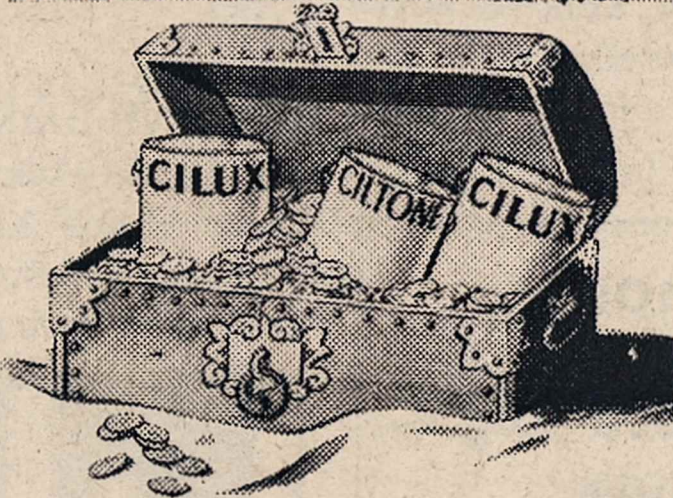
"Tiesoje" išspausdintoje "Eltos" žinioje pasakojama, kad rudenį pradės darbą 23 naujos bendrojo lavinimo mokyklos. Pagal naujausius projektus mo-

kyklos pastatytos Jurbarke, Rokiškyje, Ukmergėje ir kituose miestuose. Dešimt mokyklų gavusios naujus bendrabučius, kuriuose galės apsigyventi arti 2 tūkst. moksleivių.

Į mokyklas dirbti ateisią 1,756 nauji mokytojai.

CIL DAŽAI — LOBIS

PAS
**QUINCAILLERIE
DE LASALLE HARDWARE**

Lengvai dengia vienu dažymu. 1000 spalvų pasirinkimas. Teptukai ir volieliai plaunami vandeniui.

FLAT
ENAMEL

\$8.50

Ypač aukštos kokybės dažai. Pusiau matiniai vidui ir pusiau blizgantys laukui.

Tik **\$5.50**

DE LASALLE HARDWARE
W. Theroux prop.
7688 Edouard, La Salle. Tel. 365-0470
(kampas 6 Ave.)

Dar pavasarį buvę praloms su dėstomąja lietuvių kalba išleista 121 vadovėliai, kad jų pakankamai būtų rudenį. Mokyk-

zemplorių tiražu.

CFMB LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENA TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

BELLAZZI-LAMY INC.

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

TEL. 366-7281

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos (Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

239 FOURTH AVENUE

(at Wellington St.)

Tel. 769-2941

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" RĖMĖJAI IR AUKOS:

NL rėmėjo prenumera-
tą susimokėjo Jonas Mar-
tinaitis iš La Salle, Jur-
gis Mačionis iš Verduno,
Jurgis Aušrotas iš Ton-
don, Ont. ir Petras Ka-
telė iš Kingston, Ont. ir
M. Rutkauskas ne pirma
parama - 50 dol.

Aukotojai: Žūkl. ir me-
džiotojų klubas "Briedis"
iš Sault Ste Marie 20 dol.
ir R.K. 20 dol., Hamil-
tono Medžiotojų - Meške-
riotojų klubas "Giedraitis"
40 dol., Toronto Jūrų šau-
lių kuopa 5 dol., Čerkus
Otto 5 dol., Šimkienė M.
5 dol., Petrulis J. 5 dol.,
Gražys J. 5 dol., Mačiu-
lienė T. 5 dol., V. P. 5
dol., Janušas A. 2,50 dol.,
Vapsva M. 2,50 dol., Dau-
nienė L. 2,50 dol., Juod-
viršis M. 2,50 dol., Ma-
tusevičius A. 2,50 dol.,
Paukštys J. 2,50 dol., S.
Zaldokas 2,50 dol., Ma-
celis A. 2,50 dol., Krau-
čeliūnas Vl. 2,50 dol.,
Saladžius A. 2,50 dol., V.
S. 2,50 dol., Gaurys A.
2 dol., Raciborskas Alb.
2 dol.

Visiems rėmėjams ir
aukotojams dėkojame.NL.

PAGALBA NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI

NL išaugo pačių skaity-
tojų pageidavimu. NL daugiau
negu kas kitas sujungia patrio-
tus lietuvius bendram tauti-
niam darbui. Visi sluoksniai
remia NL-vą. NL prenumera-
tos vajeaus sustiprinimui at-
siųskit šį kuponą su pinigais
ar čekiais nors vienam pusme-
čiui. Pakalbinkit užsisakyti
NL-vą artimuosius, arba, paga-
liau, padov anokit geram bičiū-
liui nors pusmetinę NL prenu-
tą.

Pinigus siųskit su šiuo ku-
ponu:

Vardas pavardė

Adresas: / gatvė ir Nr./.....

City

Valst. - prov.

Pinigus siunčia: / pavardė ir

adresas/

• Gudžiūnų dukė Nijolė
ir žen'as J. Gray, gyve-
nan'ieji Ottawoje, susilau-
kė pirmagimės dukters.
• Serga Kostas Mikėnas
ir Juzė Mickienė, kurie
guli ligoninėse.
• Mirė W. S. Balsys 57
metų amžiaus. Juko šei-
ma ir senutė mo'ina, kuri
gyvena Ville Emard.

• Aušros Vartų naujai
paskirtas klebonas kun.J.
Kubilius, po 15 metų grįžta
į Montrealį. Čia jis bus
spalio 18 d.

• Aušros Vartų parapijos
choro oktetas išvyks kon-
certui į Hamiltoną.

VINCO KRĖVĖS PREMIJA

• Liet.Akademiniš Sambū-
ris Montrealyje paskyrė
jau 9 - tąją Vinco Krėvės
vardo literatūros premiją.
Šiemet ją laimėjo Juozas
Kralikauskas už savo ro-
maną "Vaišvilka". Iškil-
mingas premijos įteiki-
mas įvyks lap. 4 d. Mon-
trealyje.

• KANADOJE nuo ateinan-
čių metų bus 400 valdi-
ninkų, kurių uždavins
kovoti su narkotikais.

"LITO" INFORMACIJA
"Litas" per pirmus aš-
tuonius šių metų mėne-
sius padidėjo 415,319.43
dol. ir pasiekė 3,523,170.
23 dol.balansą.Narių skai-
čius padidėjo nuo 1420 iki
1473.

"Lito" statuto pakeiti-
mai jau ruošiami ir pa-
keisto statuto projektas
turėtų būti užbaigtas prieš
šių metų pabaigą.

• VAN CLIBURNO Ketvir-
tas Tarptautinis Piano
Konkursas įvyks 1973 m.
rugpiūčio 17-rugsėjo 30 d.
Konkurse gali dalyvauti
abiejų lyčių ir visų tauty-
bių pianistai. Kandidatais
gali būti gimę prieš 1944 m.
gegužės 1 d. Gimimo me-
trika ar jos fotokopija
reikalinga.

Visais reikalais reikia
kreiptis į VanCliburn In-
ternational Piano Compe-
tition,
P.O.Box 17421,
Fort Worth, Texas,
76102, USA.

• ALFREDAS PUSARAUS-
KAS su šeima atostoga-
vęs Montrealyje apie 7 sa-
vaites, išskrenda atgal į
Londoną.Pusarauskas dir-
ba atsakingose pareigose
Commonwealth Anglijoje.
Atostogaudami Mon-
trealyje jie aplankė dau-
gelį Kanados vietovių ir
išvykdamas buvo užėjęs
NL redakcijoje.

VYTAUTO KLUBO SUSIRINKIMAS

Spalio - October 1 d. 2
val. po pietų sekmadienį
Lietuvių Klube, 21-61 St.
Catherine St.East, šaukia-
mas visų Vytauto Klubo
trustees narių-skolininkų
susirinkimas.

• KAZYS ŠIMONIS, sulau-
kęs 85 metų amžiaus,
Kaune M. K. Čiurlionio
muziejuje buvo iškilmin-
gai pagerbtas. Būdamas
pensininku, Šimonis kūrta
naujus paveikslus ir pa-
rašė atsiminimų knygą-
"Gyvenimo nuotrupos".

• KAUNIETIS, kompozito-
rius Benjaminas Borbul-
skis laikomas vienu pro-
duktingiausių lengvosios
muzikos kompozitorių šių
dienų Lietuvoje. Tik per-
nai jis sukūrė 37 dainas.
Jau 15 metų jis bendrauja
su poetu Vytautu Blože-tai
vadinama kūrybinė drau-
gystė.

(E)

• LIETUVOJE išleista
apie 30 metų Argentinoje
gyvenusio Antano Zoko
knyga - atsiminimai "Nuo
Dubysos iki La Platos".
Pasakojama apie išeivių
gyvenimą.

• LOS ANGELES lietuvių
dienos programoje daly-
vauja dainininkas Vidman-
tas Valatka, dainininkė
Birutė Dabšienė ir pla-
nystė Raimonda Apeikytė.

• RŪTA LEE - KILMONEY-
TĖ, Miami Beach pre-
zidento Niksono sukvies-
tame filmų artistams po-
būvyje, atliko dalį progra-
mos.

• ARGENTINOS lietuviai
jau rengiasi Penktajam
lietuvių kongresui, kuris
įvyks 1973 metais Brazi-
lijoje. A.Mičiudos inicia-
tyva sudarytas tam rei-
kalui komitetas. Jo sudė-
tyje: -A.Ruplėnas, R.Sta-
lioraitis, L.Sruga, Z.Juk-
nevičius ir jaunimo atsto-
vas, kuris bus parinktas
vėliau.

• SPALVU DAINA Anykš-
čių gamtai - tokiu pavadi-
nimu vietos kino teatre
įvyko anykštėno V.Luko-
ševičiaus darbų paroda.

PARDUODAMA
DRY CLEANERS & VALET
SERVICE su geru įrengimu
ir 20 metų Verdune veikian-
čiu bizniu. Tel. 766-7751,
Domaine Realities Reg'd.

• AUSTRALIJOJOS lietuviai
išleidžia knygą, skirtą lie-
tuvių kultūrinei veiklai
pavaizduoti šiame konti-
nente. Leidinį redaguoja
A. Zubras. Jo išleidimu
rūpinasi vietos organiza-
cijos ir paskiri asmenys.

TRYS PARŠIUKAI - Į JUGOSLAVIJĄ

Panevėžio lėlių teatras
gavo kvietimą į tarptauti-
nį lėlių teatrų festivalį,
kuris rugsėjo pabaigoje-
spalio pirmosios dienomis
įvyks Jugoslavijoje.
Bus parodyti B.Lukošiaus
"Trys paršiukai".

P.RAUDUVĖS PARODA VILNIUJE

Vilniaus Dailės parodų
rūmuose atidaryta žinomo
dailininko P.Rauduvės kū-
rybos paroda. Apie 170
darbų - estampų, iliustra-
cijų, kitų grafikos žanrų
eksponuojamų šioje paro-
doje, - tai tik dalis daili-
ninko kūrybos; parodoje
eksponuojami ryškiausi,
subrandinti grafikos kūri-
niai. Paroda surengta P.
Rauduvės 60 metų sukak-
ties proga.

• ANYKŠČIUOSE - būsi-
mosios prekybininkės su-
sirinko į naująją preky-
bos mokyklą. Moksleivės
čia mokysis pramoninių
prekių mokslo, politinių
žinių, maisto prekių pa-
grindų, buhalterijos, pre-
kybos organizacijos.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A.C.S.C., I.B.

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių,
atsakomybės, gyvybės draudimas

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.

Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas 5.0%
Taupomasis s-tas 6.0%
Term. ind. 1 metams 6.5%
Term. ind. 2 metams 7.0%
Term. ind. 3 metams 7.5%

DUODA PASKOLAS:

Asmeninės 8.5%
Nekiln. turto 8.5%
Čekių kredito 9.0%
Investacijos nuo 9% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdrau-
dą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas, už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečia-
dieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki
8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama
vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius sa-
vaitgalius.

3907 A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6
iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.